

คู่มือแนวทางการดำเนินงาน

กองทุนชุมชนหมุนเสริมอาชีพ

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คู่มือแนวทางการดำเนินงาน กองทุนชุมชนทุนเสริมอาชีพ

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายนิสิต จันทร์สมวงศ์

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นายโชคชัย แก้วป่อง

รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

นายธงชัย บุตรนุชิต

ผู้ตรวจราชการกรมการพัฒนาชุมชน

นายทรงพล วิชัยชัทคะ

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

ผู้เขียน/เรียบเรียง

นายสมชาย ทริกุลสวัสดิ์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาทุนชุมชน

นางสาวธัญนิสร นันทพัฒน์ปรีชา

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ (ผู้ช่วย)

นางสาวกชพร มณีผืน

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นางสาวสุธาสิณี พุ่มกุมาร

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นางสาวกนกพรรณณ กลีบขจร

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

นางสาวณัฐรूपค์ลัก์ เทียงธรรม

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

รวมเล่ม/จัดรูปเล่ม

นางสาวสุธาสิณี พุ่มกุมาร

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

พิมพ์ที่/ปีที่พิมพ์/จำนวนที่พิมพ์

บริษัท บอร์น ทู บี พับลิชซิ่ง จำกัด

53/1 หมู่ 7 ตำบลสวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร 74110

พฤศจิกายน 2561/ จำนวน 4,500 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาทุนชุมชน

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน

คำนำ

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพด้วยการสนับสนุนส่งเสริมคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน ซึ่งมาจากคณะกรรมการกองทุนชุมชนต่าง ๆ ในหมู่บ้านและชุมชน เป็นกลไกในการบริหารจัดการและพัฒนากองทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากกองทุนของชุมชนที่มีอยู่หลากหลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน และมีส่วนช่วยเหลือให้คนในชุมชน โดยเฉพาะคนยากจนหรือผู้มีรายได้น้อย มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ พึ่งพาตนเอง และส่งผลให้ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้

“คู่มือแนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ” มุ่งหวังให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการกองทุนชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสามารถหนุนเสริมอาชีพครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพได้อย่างทั่วถึง เสมอภาค และเป็นธรรมในพื้นที่เป้าหมาย 12 จังหวัด 166 อำเภอ จำนวน 4,218 หมู่บ้าน รวม 63,270 ครัวเรือน ประกอบด้วยเนื้อหาการนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และแบบรายงานที่เกี่ยวข้องการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย โดยจะเป็นคู่มือแนวทางฯ ให้กับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ได้รับความรู้ความเข้าใจ และให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลแก่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ต่อไป

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน

พฤศจิกายน 2561

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมา	1
- ที่มาของโครงการ	2
- วัตถุประสงค์	3
- พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย	3
- ตัวชี้วัด	3
- กิจกรรมและการขับเคลื่อนการดำเนินงาน	3
- คำนิยาม	5
ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย	7
- องค์ประกอบการบริหารจัดการกองทุนชุมชน	7
- รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนชุมชน	9
ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	12
- กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน	12
- กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพครัวเรือนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	16
- กิจกรรมที่ 3 สนับสนุนคำวิสต์ฝึกอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพให้แก่ครัวเรือนเป้าหมาย	20
เอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย	23
- ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562	24
- แบบรายงานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย ปี 2562	25
- แบบรายงานรายได้ของผู้มีรายได้น้อยจากการนำความรู้ในการอบรมไปประกอบอาชีพ ปี 2562	27
- แบบรายงานข้อมูลกลุ่มอาชีพ โครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปี 2562	28
- แบบรายงานผลการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย ปี 2562	29

สารบัญ

	หน้า
- แบบสรุปข้อมูลกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยในหมู่บ้าน เป้าหมาย ปี 2562	30
- แบบรายงานผลกิจกรรมหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย ปี 2562	31
- แบบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ปี 2562 (อำเภอ)	32
- แบบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ปี 2562 (หมู่บ้าน)	33
ภาคผนวก	34
เนื้อหาหลักสูตรประกอบการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย	
- การขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	35
- หัวข้อวิชาการบริหารจัดการกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล	38
- หัวข้อวิชาการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	43
- หัวข้อวิชาการสร้างวินัยทางการเงิน	47
- หัวข้อวิชาการส่งเสริมอาชีพและการเพิ่มช่องทางการตลาด	50
- หัวข้อวิชาแนวทางการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ	52
บรรณานุกรม	62

ส่วนที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

รัฐบาลกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่ เศรษฐกิจให้สอดรับ มีเป้าหมายเพื่อลดช่องว่างรายได้ระหว่างภาคและมีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมมากขึ้น ซึ่งมีแผนงานบูรณาการพัฒนาพื้นที่ระดับภาค เพื่อบรรลุเป้าหมายเศรษฐกิจระดับภาคเติบโตตามศักยภาพ ประชาชนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตดีขึ้น ตามแนวทางที่ 1.1.5 พัฒนาพื้นที่ระดับภาค ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสร้างการเติบโตจากภายใน ภายใต้โครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 จังหวัด โดยพัฒนาศักยภาพคนด้วยกิจกรรมส่งเสริมความรู้และอาชีพ

กรมการพัฒนาชุมชน มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน สนับสนุนและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ โดยให้ความสำคัญในการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังเผชิญกับปัญหาความยากจน และจากนโยบายแก้ไขปัญหาคความยากจนของภาครัฐที่ผ่านมาทำให้เกิดกองทุนในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้นมากมายในชุมชน กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน ซึ่งมาจากคณะกรรมการกองทุนชุมชนต่าง ๆ ในหมู่บ้านและชุมชน เป็นกลไกในการบริหารจัดการและพัฒนากองทุนชุมชนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากกองทุนของชุมชนที่มีอยู่หลากหลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน และมีส่วนช่วยเหลือให้คนในชุมชน โดยเฉพาะคนยากจนหรือผู้มีรายได้น้อยได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้พึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

เพื่อให้กองทุนชุมชนสามารถหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมให้มีวินัยทางการเงินสามารถจัดการกับภาระหนี้สิน และเสริมสร้างทักษะในการประกอบอาชีพให้แก่ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย จึงต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาศักยภาพกลไกการขับเคลื่อน ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน คณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการกองทุนชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ และส่งเสริมสนับสนุนครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยให้ได้รับความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งพัฒนาให้ดำเนินกิจกรรมด้านอาชีพก่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนของชุมชนและทุกช่องทาง ในพื้นที่ 12 จังหวัด 166 อำเภอ จำนวน 4,218 หมู่บ้าน รวม 63,270 ครัวเรือน ดังนั้น กรมการพัฒนาชุมชน จึงจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม กิจกรรมกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาศักยภาพกลไกการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยให้มีการบริหารจัดการกองทุนชุมชนของคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนในเชิงบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน เสริมสร้างทักษะในการสร้างอาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ มีเงินออม และสามารถลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมได้

พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

12 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 166 อำเภอ จำนวน 4,218 หมู่บ้าน ครึ่งเรือนผู้มีรายได้น้อย จำนวน 63,270 ครึ่งเรือน

ตัวชี้วัด

หมู่บ้านที่กองทุนชุมชนสามารถหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย จำนวน 2,678 หมู่บ้าน ร้อยละ 80 ของผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ

กิจกรรมและการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ที่	ขั้นตอน	กิจกรรม	รายละเอียด	หมายเหตุ
1	สร้างความรู้ความเข้าใจเจ้าหน้าที่	- จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ	- เครื่องมือในการสนับสนุนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ	- เป้าหมาย 4,500 เล่ม - กรมาฯ ดำเนินการภายใน พ.ย. 2561
		- ประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน	- แนวทางการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพลดความเหลื่อมล้ำ - การสร้างวินัยทางการเงินและหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการกองทุนชุมชน - แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ - จัดทำแผนบริหารจัดการกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพลดความเหลื่อมล้ำ	- เป้าหมาย 1 รุ่น/185 คน /1 วัน - กรมาฯ ดำเนินการภายใน ต.ค. 2561

ที่	ขั้นตอน	กิจกรรม	รายละเอียด	หมายเหตุ
2	จัดตั้ง/พัฒนา กลไกการ ขับเคลื่อน	- ประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะทำงานจัดการกองทุน ชุมชน	- การบริหารจัดการกองทุนชุมชน ตามหลักธรรมาภิบาล - วิเคราะห์ปัญหาความต้องการ ประกอบอาชีพ และขีดความสามารถ ของครัวเรือน - การจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ - การสนับสนุนทุนหนุนเสริมอาชีพ - การติดตามสนับสนุน	- เป้าหมาย 54 รุ่น/8,602 คน /1 วัน - จังหวัด ดำเนินการภายใน พ.ย. 2561
3	ส่งเสริมอาชีพ	- ประชุมเชิงปฏิบัติการ หนุนเสริมอาชีพครัวเรือน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	- การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง - การออม/การสร้างวินัยทางการเงิน - การส่งเสริมอาชีพและการเพิ่ม ช่องทางการตลาด - การจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ	- เป้าหมาย 4,218 หมู่บ้าน 63,270 ครัวเรือน - อำเภอดำเนินการ ภายใน ธ.ค. 61 – ม.ค. 2562
4	ฝึกอาชีพ และจัดตั้ง กลุ่มอาชีพ	- สนับสนุนวัสดุฝึกอาชีพ - ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม อาชีพ	- การสาธิต / ฝึกอาชีพ โดยปราชญ์ชุมชน - การรวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพ - การจัดทำระเบียบกลุ่มอาชีพ - วิเคราะห์การตลาด - การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ	- เป้าหมาย 63,270 ครัวเรือน - อำเภอดำเนินการ ภายใน มี.ค. 2562
5	กองทุนชุมชน หนุนเสริม อาชีพ	บูรณาการกับกองทุนต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเข้าถึง แหล่งทุนในการประกอบ อาชีพ (ไม่ใช้งบประมาณ)	- การเป็นสมาชิกกองทุนชุมชน - สนับสนุนเงินทุนและปัจจัยการผลิต ในการประกอบอาชีพ (กลุ่ม/บุคคล)	- เป้าหมาย 4,218 หมู่บ้าน 63,270 ครัวเรือน
6	เพิ่มช่องทาง การตลาด	- ศูนย์สาธิตการตลาด - ร้านค้าชุมชน - ตลาดประชารัฐ - เชื่อม SE (ไม่ใช้งบประมาณ)	- ประสานหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง - ส่งเสริมการเข้าถึงช่องทางการตลาด	- เป้าหมาย 4,218 หมู่บ้าน 63,270 ครัวเรือน

ที่	ขั้นตอน	กิจกรรม	รายละเอียด	หมายเหตุ
7	สรุปผล การดำเนินงาน และจัดการ ความรู้	จัดการความรู้และสนับสนุน ด้านวิชาการแก่คณะทำงาน จัดการกองทุนชุมชน	- สนับสนุนด้านวิชาการแก่ คณะทำงานฯ - สรุปผลการดำเนินงาน - จัดการองค์ความรู้	- เป้าหมาย 12 จังหวัด - กรมฯ ดำเนินการ ภายใน เม.ย. - มิ.ย. 2562

ตารางที่ 1 กิจกรรมและการขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรมกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

คำนิยาม

1. กองทุนชุมชน หมายถึง กลุ่ม กองทุน และองค์การการเงินในชุมชนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเอง และสนับสนุนโดยภาครัฐ เพื่อส่งเสริม พัฒนาให้สมาชิกและคนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในการประกอบอาชีพก่อให้เกิดรายได้และสวัสดิการชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พึ่งพาตนเองได้ ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ หมายถึง กองทุนชุมชนที่เกิดจากการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพของคนในชุมชนให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ เช่น การรับสมัครเป็นสมาชิกกองทุนฯ สนับสนุนเงินทุน เงินกู้ เงินยืม อุดหนุน ในการประกอบอาชีพ

3. คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน หมายถึง คณะทำงานฯ ที่มาจากการจัดตั้งในหมู่บ้าน เป้าหมาย หมู่บ้านละ 1 คณะ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือผู้ทรงคุณวุฒิในหมู่บ้าน ที่สามารถประสานความร่วมมือจากทุกกองทุนชุมชน และตัวแทนคณะกรรมการกองทุนชุมชนทางการเงิน ในหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกและยอมรับของแต่ละกองทุนชุมชน มีความสามารถในการตัดสินใจ สามารถประสานงานร่วมกับผู้แทนกองทุนชุมชนอื่น ๆ และภาคีการพัฒนาได้เป็นอย่างดี โดยประชุม กำหนดตำแหน่งคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งกันเองตามศักยภาพและความเหมาะสม

บทบาทหน้าที่ของคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน

- (1) สืบค้นข้อมูลกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน/ชุมชน และจัดทำฐานข้อมูลกองทุนชุมชน ให้ครบถ้วนถูกต้องเป็นปัจจุบัน
- (2) ประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกันของกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งทุนจากกองทุนชุมชน

(4) ส่งเสริมการฝึกอาชีพและสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย

(5) สนับสนุนและพัฒนาอาชีพของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยให้มีการทำงานในรูปแบบกลุ่มอาชีพและส่งเสริมช่องทางการตลาด

(6) ติดตามการใช้ประโยชน์เงินทุนของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับจากกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน

(7) รายงานผลการดำเนินงานให้อำเภอทราบ

4. ผู้มีรายได้น้อย หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้น้อยในหมู่บ้านเป้าหมายพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 จังหวัด 166 อำเภอ จำนวน 4,218 หมู่บ้าน รวม 63,270 ครัวเรือน จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2560 ดังนี้

- 1) ครัวเรือนในหมู่บ้านที่ไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยคนละ 38,000 บาทต่อปี
- 2) ครัวเรือนในหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 38,001 - 79,200 บาทต่อคนต่อปี (79,200 บาท คิดจากรฐานค่าแรงขั้นต่ำวันละ 300 บาท x 22 วัน (เฉลี่ยวันที่ทำงานใน 1 เดือน x 12 เดือน)
- 3) ครัวเรือนในหมู่บ้านที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ผู้มีรายได้น้อยไม่เกิน 100,000 บาทต่อคนต่อปี)

ทั้งนี้ เป็นครัวเรือนที่ไม่ซ้ำกับครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนเป้าหมาย ปี 2562

ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนชุมชนทุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย

เป้าหมายอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ คือความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยประชาชน ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเฉพาะคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงประชาชนทุกคนในประเทศ ซึ่งที่ผ่านมา รัฐบาลมีการส่งเสริมการกระจายความอยู่ดีกินดีไปให้คนทั้งประเทศ เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสร้างความเป็นธรรมสำหรับผู้ที่มิสถานภาพอ่อนแอทางสังคมและเศรษฐกิจที่ยังไม่ได้รับการดูแลอย่างเพียงพอ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้นการบริหารจัดการกองทุนชุมชนทุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยนั้น จึงเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะทำให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยในชุมชนของประเทศไทยได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างทั่วถึงเสมอภาค และเป็นธรรม เพื่อนำเงินไปประกอบอาชีพเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ให้กับตนเองและครอบครัว ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการกองทุนชุมชนทุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสำหรับใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนชุมชนทุนเสริมอาชีพประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการกองทุนชุมชน

1.1 กลุ่ม/กองทุนชุมชน

(1) กลุ่ม/กองทุนชุมชน ที่ภาครัฐสนับสนุนเงินกองทุนเช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุนสวัสดิการต่าง ๆ ฯลฯ

(2) กลุ่ม/กองทุนชุมชน ที่ประชาชนจัดตั้งเอง โดยภาครัฐไม่ได้สนับสนุนเงินทุนในการจัดตั้งกองทุน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ฯลฯ

1.2 กลไกการขับเคลื่อน

(1) กลุ่ม/องค์กร เครือข่ายภาคประชาชน เช่น คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน คณะกรรมการกลุ่ม/กองทุนชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะทำงานเฉพาะกิจ (ดำเนินการในเรื่องที่ต้องการส่งเสริม) ฯลฯ

(2) ภาครัฐที่ให้การส่งเสริมสนับสนุน เช่น กรมการพัฒนาชุมชน โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ และหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ฯลฯ

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

- (1) สมาชิกกลุ่ม/กองทุนชุมชน
- (2) คนในชุมชน (ผู้มีรายได้น้อย)

1.4 กระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย

(1) กลุ่ม/องค์กร เครือข่ายภาคประชาชนดำเนินการ ดังนี้

- สำรวจและวิเคราะห์ศักยภาพกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน/ชุมชน คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนทำหน้าที่สำรวจ และวิเคราะห์กองทุนต่าง ๆ ในชุมชนเกี่ยวกับสภาพของกลุ่ม/กองทุน เงินทุนปัจจุบัน สมาชิกกองทุน ข้อบังคับ กิจกรรมของกลุ่ม/กองทุนสำหรับการประกอบอาชีพ และปัญหา/อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบว่ากลุ่ม/กองทุน มีความพร้อมในการสนับสนุนให้ผู้มีรายได้น้อย ได้สมัครเป็นสมาชิก และเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำเงินทุนนั้นไปประกอบอาชีพ

- จัดทำฐานข้อมูลกลุ่ม/กองทุนชุมชน และสมาชิกที่นำเงินทุนไปประกอบอาชีพ
จัดทำฐานข้อมูลกลุ่ม/กองทุนในชุมชน โดยแยกเป็นกลุ่ม/กองทุน ที่เงินทุนภาครัฐสนับสนุน และเงินทุนที่ประชาชนจัดตั้งเอง เกี่ยวกับจำนวนกลุ่ม/กองทุน วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสมาชิกที่นำเงินทุนไปประกอบอาชีพต่าง ๆ และสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

- ประชุมวางแผนการส่งเสริมอาชีพ จัดประชุมวางแผนการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่ม/กองทุน ในการนำเงินทุนไปประกอบอาชีพ เช่น การให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สามารถเติบโตและขยายผลสู่ความยั่งยืน ในอาชีพของตนเอง การหาช่องทางการตลาดสำหรับรองรับผลผลิตของสมาชิก ฯลฯ

- แสวงหาแหล่งทุนและปัจจัยการผลิตเพื่อส่งเสริมอาชีพ คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนสนับสนุนการกู้ยืมเงิน ในการประกอบอาชีพ หรือสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เป็นวัสดุ/อุปกรณ์ ในการประกอบอาชีพตามความต้องการของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่ได้สมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม/กองทุน ที่อยู่ในชุมชน

- ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงาน การติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยในการกู้ยืมเงินทุนไปประกอบอาชีพ คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน จะต้องให้ความสำคัญและติดตามการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนบรรลุผลสำเร็จ

(2) ภาครัฐ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน ดังนี้

- แสวงหางบประมาณสนับสนุนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับกลุ่ม/กองทุน อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเพิ่มทุน เปิดโอกาส หรือเพิ่มช่องทางให้สมาชิกกลุ่ม/กองทุน สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยสามารถกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพอันจะนำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นในอนาคต และเมื่อระดับรายได้ของผู้มีรายได้น้อยเพิ่มขึ้น รายจ่ายในครัวเรือนลดลง ทำให้สามารถเก็บออมเงินได้

- บูรณาการ และเชื่อมโยงสนับสนุนให้ความรู้ด้านทักษะอาชีพต่าง ๆ ที่ครัวเรือนเป้าหมายสนใจ กำหนดแนวทางและบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ ทักษะในด้านอาชีพต่าง ๆ ให้กับครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยสำหรับนำไปประกอบอาชีพ

- สนับสนุนด้านวิชาการแก่คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ
ครัวเรือน ภาครัฐสนับสนุนแนวทาง วิธีการ แผนการดำเนินงานให้กับคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน
ในเรื่องการหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับ
คนในชุมชนสามารถอยู่ดี กินดี ขึ้นได้

- ติดตามสนับสนุนและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการติดตาม
สนับสนุน การดำเนินงานเพื่อรับทราบปัญหา/อุปสรรค อย่างสม่ำเสมอ และแก้ไขให้คำแนะนำในปัญหา
ต่าง ๆ จนเกิดผลสัมฤทธิ์ รวมถึงประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับใช้
หรือเป็นแนวทางปฏิบัติในครั้งต่อไป

1.5 ผลสัมฤทธิ์

สมาชิกและผู้มีรายได้น้อยมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น มีหนี้สินลดลง มีเงินออม
เป็นหลักประกันสร้างความมั่นคงทางการเงิน และได้รับสวัสดิการอย่างทั่วถึง

2. รูปแบบการบริหารจัดการกองทุนชุมชน

การบริหารจัดการกลุ่ม/กองทุน มีวิธีการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป
โดยทุกกลุ่ม/กองทุน มุ่งหวังให้เกิดความเข้มแข็ง เกิดประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนตลอดไป ซึ่งรูปแบบ
การบริหารจัดการกองทุนชุมชนที่กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดขึ้นไว้นั้น มีเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทาง
ในการบริหารจัดการกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ โดยให้กลุ่ม/กองทุน ได้ใช้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ของตนเอง โดยมีจำนวน 3 รูปแบบ ประกอบด้วย

2.1 รูปแบบกองทุนเดี่ยว เป็นรูปแบบที่กลุ่ม/กองทุนชุมชนแต่ละกลุ่ม/กองทุน บริหาร
จัดการกองทุนชุมชนของตนเอง โดยไม่มีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการกับกลุ่ม/กองทุนชุมชนอื่น ๆ ที่มีอยู่
ในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีรูปแบบการดำเนินงาน สรุปดังนี้

(1) พิจารณาความต้องการความจำเป็นและความเป็นไปได้ในโครงการที่สมาชิก
ยื่นขอกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ ตามความสามารถในการนำไปประกอบอาชีพ รวมถึงการชำระคืนเงินกู้/
ยืมของสมาชิก

(2) คณะกรรมการให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพกับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง
และสม่ำเสมอ

(3) เสริมสร้างวินัยการออมควบคู่กับการชำระหนี้ โดยให้สมาชิกออมเงินทุกเดือน
หรือหักเงินจำนวนหนึ่งของยอดเงินกู้ของสมาชิกทุกราย เพื่อเป็นการเพิ่มเงินออม

(4) ส่งเสริมให้สมาชิกวางแผนทางการเงิน โดยการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครัวเรือน
อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาวิเคราะห์ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและการชำระหนี้ให้ตรงตามกำหนดสัญญา

(5) กำหนดวงรอบในการชำระเงินกู้ให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ได้รับรายได้จากผลผลิต

(6) กำหนดให้สมาชิกที่บรรลุนิติภาวะ 1 คน/1 ครัวเรือน/กลุ่ม/กองทุน มีสิทธิในการ
กู้ยืมเงิน เพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกกู้ยืมเงินจนมีหนี้สินมากเกินไป

(7) กำหนดดอกเบี้ยให้เหมาะสมในการส่งเสริมอาชีพ เช่น ส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพที่เพิ่งเริ่มต้นกู้ยืมเงินโดยไม่คิดดอกเบี้ย เป็นต้น

(8) ส่งเสริมให้คนในชุมชนลดรายจ่ายในครัวเรือน เช่น การรวมกันซื้อรวมกันขาย การผลิตสินค้า/ของใช้เพื่อพึ่งพาตนเอง และลดต้นทุนการผลิต (ปุ๋ยหมัก น้ำยาล้างจาน จักสาน ฯลฯ)

2.2 รูปแบบการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เป็นรูปแบบการบริหารจัดการ กองทุนชุมชนที่มีการเชื่อมโยงหรือบูรณาการข้อมูลและเงินกองทุนกับกองทุนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีเครือข่ายภาคประชาชนเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน เช่น คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ฯลฯ โดยมีรูปแบบการดำเนินงานสรุป ดังนี้

(1) สร้างกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้ในด้านอาชีพ เพิ่มรายได้ เช่น การอบรมการสร้างอาชีพให้แก่สมาชิกกลุ่ม/กองทุน และคนในชุมชน โดยให้ไปศึกษา/ดูงาน จากหน่วยงานภายนอกหรือหมู่บ้านอื่น ๆ

(2) บูรณาการในระดับตำบล โดยกำหนดรูปแบบ/วิธีการ ความรับผิดชอบ และรายละเอียดในการประกอบอาชีพ

(3) กำหนดกิจกรรมหรือเมนูอาชีพให้กับสมาชิกที่มีหนี้ค้างชำระ โดยแบ่งผลกำไรเป็นสัดส่วนสำหรับชำระหนี้ให้ตนเอง และสมทบกลุ่ม/กองทุน ส่วนสมาชิกที่ต้องการสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ ให้ใช้รูปแบบผ่อนส่งเงินคืนให้กับกลุ่ม/กองทุน

(4) ประสานหน่วยงานภายนอกไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ร่วมกันให้ความรู้เทคนิค ทักษะในการสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน

(5) การลดดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในครั้งต่อไป สำหรับสมาชิกที่กู้ยืมเงินนำไปประกอบอาชีพ และส่งเงินคืนตามกำหนดระยะเวลา หรือการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่ม/กองทุน ได้ถูกต้อง

(6) ส่งเสริมสินค้าหรือบริการในชุมชนให้มีคุณภาพสู่การยกระดับการเป็น OTOP ของหมู่บ้าน

(7) เชื่อมโยงผลิตภัณฑืในชุมชนกับตลาดภายนอก เพื่อกระจายสินค้าสู่ท้องถิ่นอื่น ๆ

(8) จัดสวัสดิการพื้นฐานสำหรับสมาชิกที่ประกอบอาชีพและมีรายได้คืนกลุ่ม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และมีความมั่นคงในอาชีพ

2.3 รูปแบบขยายผลเชิงธุรกิจชุมชน เป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่มีเครือข่ายภาคประชาชน เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน เช่น คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชน คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน และมีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนการดำเนินงานแล้วต่อยอดและยกระดับรายได้ของกลุ่มเป้าหมายแบบครบวงจร เช่น การส่งเสริมช่องทางการตลาด โดยการจัดหาตลาดรองรับสินค้าที่สมาชิก/คนในชุมชนผลิต การต่อยอดผลิตภัณฑ์และบริการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สำหรับคนใน/คนนอกชุมชน ได้เข้ามาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีรูปแบบการดำเนินงานสรุปดังนี้

- (1) วิเคราะห์ตลาดและความต้องการของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นการใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชนและภูมิปัญญาชาวบ้าน
- (2) สร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เป็นจุดเด่น เน้นเอกลักษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของสากล
- (3) สร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิก โดยจัดหาตลาดรองรับผลผลิตสำหรับสินค้าในชุมชน
- (4) เพิ่มช่องทางการตลาดทั้งระบบ Online และ Offline เช่น Facebook Line Website กระจาดสินค้า และตลาดนัดชุมชน เป็นต้น
- (5) ต่อยอดผลิตภัณฑ์หรือบริการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับคนใน/นอกชุมชน ได้เข้ามาศึกษา ดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- (6) ร่วมมือกับภาคีการพัฒนาเพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน เช่น บริษัทประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด บริษัทสยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน) มูลนิธิพัฒนาชีวิตชนบท และสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย เป็นต้น
- (7) จัดรูปแบบสวัสดิการที่หลากหลายให้กับสมาชิกที่ประสบความสำเร็จในการสร้างอาชีพ เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินชีวิต และเผื่อแผ่ให้คนในชุมชนอย่างหลากหลายและทั่วถึง

ส่วนที่ 3 แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน

วัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนสามารถเป็นกลไกในขับเคลื่อนกองทุนชุมชน
หนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8,602 คน ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน ในหมู่บ้านเป้าหมาย 4,218 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน
รวมทั้งสิ้น 8,436 คน
2. เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอที่รับผิดชอบงานทุนชุมชน จาก 12 จังหวัด 166
อำเภอๆ ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 166 คน

ระยะเวลาดำเนินการ รุ่นละ 1 วัน (ไตรมาส 1 เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2561)

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม

1. กรมการพัฒนาชุมชนแจ้งแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานกิจกรรมให้จังหวัดทราบ
2. จังหวัดศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพ
ผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ที่กรมฯ จัดส่งให้อย่างละเอียด
3. จังหวัดแจ้งอำเภอดำเนินการ ดังนี้
  - 3.1 จัดตั้งคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมายตามแนวทางที่กรม
การพัฒนาชุมชนกำหนด สำหรับหมู่บ้านเป้าหมายที่จัดตั้งคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนแล้วให้
ดำเนินการทบทวนตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน
  - 3.2 เตรียมจัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยของหมู่บ้านเป้าหมายตามที่กรมฯ
กำหนด (หมู่บ้านที่มีครัวเรือนไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยคนละ 38,000 บาท/ปี ตามข้อมูลความจำเป็น
พื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2560) ให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน
  - 3.3 ประสานคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการ
จัดการกองทุนชุมชน
4. จังหวัดดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน ดำเนินการ 1 วัน
โดยมีเนื้อหาหลักสูตร (ตารางที่ 2) ดังนี้

กรอบการเรียนรู้หลักสูตรประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน

วัน/ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/กิจกรรม	ประเด็น/เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/กระบวนการ	สื่อ/วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
(1 วัน) 09.00 น. - 10.00 น.	1. พิธีเปิด 2. บรรยายหัวข้อวิชา “การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม กิจกรรมหลัก : กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)”	1. ความเป็นมาวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการฯ 2. แนวทางการดำเนินงานโครงการฯ	1. ฉายวิดีโอทัศน์ “ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย” 2. วิทยากรบรรยายความเป็นมา และวัตถุประสงค์ของโครงการฯ โดยใช้ PPT 3. วิทยากรบรรยายแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ตามที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด โดยใช้สื่อ PPT	1. PowerPoint 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. เอกสารประกอบคำบรรยาย 5. วิดีทัศน์ “ปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย” หรือวิดีโอทัศน์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	วิทยากรภาครัฐ
10.00 น. - 11.00 น.	หัวข้อวิชา “การบริหารจัดการกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล”	1. ความหมายของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 2. ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล 3. หลักการบริหารจัดการกองทุนชุมชนที่มีประสิทธิภาพ 4. กองทุนชุมชนกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	1. วิทยากรบรรยายความหมาย ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารจัดการกองทุนชุมชนที่มีประสิทธิภาพ และกองทุนชุมชนกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้สื่อ PPT ประกอบการบรรยาย 2. วิทยากรสรุปภาพรวมเชื่อมโยงหลักการบริหารจัดการกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลให้กองทุนชุมชนบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	1. PowerPoint 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. เอกสารประกอบคำบรรยาย	วิทยากรภาคเอกชน

วัน/ ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/ กิจกรรม	ประเด็น/ เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/ กระบวนการ	สื่อ/ วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
11.00 น. - 12.00 น.	หัวข้อวิชา “คณะกรรมการ จัดการกองทุนชุมชน กับการขับเคลื่อน กองทุนชุมชน หนุนเสริมอาชีพ ผู้มีรายได้น้อย”	1. บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ จัดการกองทุน ชุมชน 2. วิธีการ ขับเคลื่อนกองทุน ชุมชนหนุนเสริม อาชีพครัวเรือน ผู้มีรายได้น้อย	1. วิทยากรบรรยาย ประกอบสื่อ PPT ให้ความรู้ประเด็น บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการจัดการ กองทุนชุมชน 2. วิทยากร บรรยาย รูปแบบการขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุนเสริม อาชีพผู้มีรายได้น้อย 3. วิทยากรเน้นย้ำ แนวทางการขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุนเสริม อาชีพแก่ครัวเรือน เป้าหมาย	1. PowerPoint 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. เอกสารประกอบ คำบรรยาย	วิทยากร ภาครัฐ
13.00 น. - 16.00 น.	หัวข้อวิชา “การจัดทำแผน ปฏิบัติการ ขับเคลื่อนกองทุน ชุมชนหนุนเสริม อาชีพผู้มีรายได้น้อย ระดับอำเภอ และ ระดับหมู่บ้าน”	1. ความสำคัญ ของการจัดทำ แผนปฏิบัติการ ขับเคลื่อนกองทุน ชุมชนหนุนเสริม ผู้มีรายได้น้อย 2. วิธีการจัดทำ แผนปฏิบัติการฯ 3. การรายงานผล การขับเคลื่อนฯ	1. วิทยากรอธิบายถึง ความสำคัญ ขั้นตอน วิธีการ การจัดทำแผน ปฏิบัติการขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุนเสริม อาชีพผู้มีรายได้น้อย และการรายงานผล การขับเคลื่อนตาม แผนปฏิบัติการฯ 2. วิทยากรให้กลุ่ม เป้าหมายรวมกลุ่มอำเภอ เดียวกัน และมอบหมาย ให้จัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระดับหมู่บ้าน และ ระดับอำเภอ ตามแบบ ที่กำหนด 3. วิทยากรสรุปภาพรวม ในการจัดทำแผน	1. PowerPoint 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. แบบแผนปฏิบัติ การขับเคลื่อนฯ 5. แบบรายงานผล การขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุน เสริมผู้มีรายได้น้อย	วิทยากร ภาครัฐ

ตารางที่ 2 แสดงกรอบการเรียนรู้หลักสูตรประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชน

5. จังหวัดติดตามสนับสนุนการดำเนินงานคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนในการหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย

6. จังหวัดสรุป ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานในระบบ Budget and Project Management (BPM) พร้อมแนบไฟล์ข้อมูลและรูปภาพ ให้กรมฯ ทราบ ภายในเดือนพฤศจิกายน 2561

หน่วยดำเนินการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

ตัวชี้วัดกิจกรรม

1. ร้อยละ 80 ของคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนมีความรู้ความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยตามที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด
2. ร้อยละ 80 ของคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนมีแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย

พื้นที่ดำเนินการ พื้นที่จังหวัด 12 จังหวัด ได้แก่

1. จังหวัดหนองบัวลำภู	5. จังหวัดสกลนคร	9. จังหวัดยโสธร
2. จังหวัดอุดรธานี	6. จังหวัดกาฬสินธุ์	10. จังหวัดศรีสะเกษ
3. จังหวัดนครพนม	7. จังหวัดมหาสารคาม	11. จังหวัดอำนาจเจริญ
4. จังหวัดมุกดาหาร	8. จังหวัดบุรีรัมย์	12. จังหวัดอุบลราชธานี

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล สามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพครัวเรือน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมอาชีพและการเข้าถึงแหล่งทุนของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย

กลุ่มเป้าหมาย ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย ดำเนินการ 4,218 หมู่บ้านๆ ละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 63,270 คน

ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการในไตรมาสที่ 1 (เดือนธันวาคม 2561) และไตรมาสที่ 2 (เดือนมกราคม 2562) จำนวน 2 วัน

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม

1. อำเภอดำเนินการส่งเสริมการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในระดับหมู่บ้าน ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ที่กรมฯ จัดส่งให้โดยละเอียด

1.2 ประสานคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนที่ผ่านการอบรมในระดับจังหวัด จำนวน 2 คน ร่วมคัดเลือกครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยและสนับสนุนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการฯ

1.3 เตรียมความพร้อมกลุ่มเป้าหมาย คือ ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการฯ หมู่บ้านละ 15 คน (หมู่บ้านตามที่กรมฯ กำหนด ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีครัวเรือนไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยคนละ 38,000 บาท/ปี ตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2560) โดยมีเงื่อนไขในการคัดเลือกครัวเรือนเป้าหมาย ดังนี้

1.3.1 ต้องไม่ซ้ำกับครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนเป้าหมาย ปี 2562

1.3.2 ให้พิจารณาจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2560 โดยเรียงลำดับ ดังนี้

1) ครัวเรือนในหมู่บ้านที่ไม่ผ่านเกณฑ์รายได้เฉลี่ยคนละ 38,000 บาท/ปี

2) ครัวเรือนในหมู่บ้านที่มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 38,001 - 79,200 บาท/คน/ปี (79,200 บาท คิดจากฐานค่าแรงขั้นต่ำวันละ 300 บาท x 22 วัน (เฉลี่ยวันที่ทำงานใน 1 เดือน) x 12 เดือน)

3) ครัวเรือนในหมู่บ้านที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ผู้มีรายได้น้อยไม่เกิน 100,000 บาท/คน/ปี)

2. อำเภอดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ระยะเวลา 2 วัน โดยมีเนื้อหา (ตารางที่ 3) ดังนี้

กรอบการเรียนรู้การประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

วัน/ ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/ กิจกรรม	ประเด็น/ เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/ กระบวนการ	สื่อ/ วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
วันที่หนึ่ง 09.00 น. - 12.00 น.	1. พิธีเปิด 2. บรรยายหัวข้อ วิชา “แนวทาง การขับเคลื่อน กองทุนชุมชน หนุนเสริมอาชีพ ผู้มีรายได้น้อย เพื่อลดความ เหลื่อมล้ำ”	1. ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และ เป้าหมายของโครงการฯ 2. ความหมาย/คำจำกัด ความของครัวเรือน เป้าหมาย 3. ที่มา วิธีการ ผลที่ จะเกิดขึ้น และความ สำคัญของการขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุนเสริม อาชีพ 4. เน้นย้ำการขับเคลื่อน กองทุนหนุนเสริมอาชีพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แก่ครัวเรือนเป้าหมาย	1. วิทยากรบรรยาย ประกอบ Power Point พร้อมยกตัวอย่าง เหตุการณ์ที่กำลัง อยู่ในกระแสเป็นที่ น่าสนใจ 2. แลกเปลี่ยน ประเด็นถามตอบ	1. Power Point 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. กระดาษ ฟลิปชาร์ท 5. ปากกาเมจิก 6. บัตรคำ	วิทยากรผู้มี ความรู้ความ เชี่ยวชาญ ในเรื่องการ ขับเคลื่อน กองทุนหนุน เสริมอาชีพใน ท้องถิ่นนั้น ๆ
13.00 น. - 14.00 น.	หัวข้อวิชา “การน้อมนำหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มาปฏิบัติจนเป็น วิถีชีวิต”	วิทยากรบรรยาย 1. ความหมายหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง 2. ความสำคัญและ จำเป็นของการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง 3. การนำไปใช้ในชีวิต ประจำวันจนเป็นวิถีชีวิต 4. ความสอดคล้อง สัมพันธ์ของเศรษฐกิจ พอเพียงกับเกษตร ทฤษฎีใหม่	1. วิทยากรบรรยาย ประกอบ PPT พร้อม ชมคลิปตัวอย่างชีวิต ในสังคมบริโภคนิยม พร้อมเปรียบเทียบ ให้เห็นภาพชัดเจน กับบุคคลผู้ที่ดำรงชีวิต ตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง 2. วิทยากรบรรยาย ตามเนื้อหาวิชาของ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ความหมาย/การนำ ไปใช้ฯ/ความสอด คล้องสัมพันธ์ของ เศรษฐกิจพอเพียง กับเกษตรทฤษฎีใหม่ 3. แลกเปลี่ยน ประเด็นถามตอบ	1. Power Point/ คลิปเกี่ยวกับ เนื้อหาเศรษฐกิจ พอเพียง 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. กระดาษ ฟลิปชาร์ท 5. ปากกาเมจิก 6. บัตรคำ	วิทยากรผู้มี ความรู้ความ เชี่ยวชาญใน เรื่องปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงหรือ วิทยากรที่เป็น ที่รู้จักในการ ดำเนินชีวิต ตามแนวทาง เศรษฐกิจ พอเพียง

วัน/ ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/ กิจกรรม	ประเด็น/ เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/ กระบวนการ	สื่อ/ วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
วันที่หนึ่ง (ต่อ) 14.30 น. - 16.00 น.	หัวข้อวิชา “การสร้างวินัย ทางการเงิน”	วิทยากรบรรยาย 1. เกริ่นนำเนื้อหาก่อน เข้าสู่บทเรียน 2. ความสำคัญของการ สร้างวินัยทางการเงิน 3. วิธีการสร้างวินัยทาง การเงินในระดับครัวเรือน 4. การสร้างความตระหนัก รู้ในเรื่องวินัยทางการเงิน พร้อมยกตัวอย่างหรือ กรณีศึกษา 5. เครื่องมือที่ใช้ในการ สร้างวินัยทางการเงิน ในระดับครัวเรือน เช่น การจัดทำบัญชีรับจ่าย ในระดับครัวเรือน	1. วิทยากรบรรยาย ประกอบ Power Point/ คลิปพร้อมยกตัวอย่าง เปรียบเทียบครัวเรือน ก่อนและหลังจัดทำ บัญชีรับจ่าย 2. การฝึกปฏิบัติ จัดทำบัญชีครัวเรือน 3. แลกเปลี่ยน ประเด็นถามตอบ	1. Power Piont 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. กระดาษ ฟลิปชาร์ท 5. ปากกาเมจิก 6. บัตรคำ	วิทยากรผู้มี ความรู้ความ เชี่ยวชาญ ในเรื่องการ ลงทุนหรือ การสร้างวินัย ทางการเงิน
วันที่สอง 09.00 น. - 12.00 น.	หัวข้อวิชา “การเพิ่มช่อง ทางการตลาด และการพัฒนา ผลิตภัณฑ์”	วิทยากรบรรยาย 1. ความหมายความสำคัญ ของการเพิ่มช่องทาง การตลาดและการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ ของผู้บริโภค 2. ความหมายของ ผลิตภัณฑ์แต่ละ คอกแตนท์ 3. การลงทะเบียน ผลิตภัณฑ์/การขอรับรอง มาตรฐานผลิตภัณฑ์/การ ยื่นขอคัดสรรระดับดาว 4. วิธีการความสำคัญ ของการเพิ่มช่องทาง การตลาด/การพัฒนา ผลิตภัณฑ์	1. วิทยากรบรรยาย ประกอบ Power Piont พร้อมคลิปตัวอย่าง ที่น่าสนใจหรือ เหตุการณ์ที่กำลังอยู่ใน กระแส 2. แลกเปลี่ยน ประเด็นถามตอบ	1. Power Piont/ คลิปตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์ที่ได้ รับการพัฒนา ก่อน-หลัง 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์ 4. กระดาษ ฟลิปชาร์ท 5. ปากกาเมจิก 6. บัตรคำ	วิทยากรผู้มี ความรู้ความ เชี่ยวชาญใน เรื่องการตลาด และการพัฒนา ผลิตภัณฑ์

วัน/ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/กิจกรรม	ประเด็น/เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/กระบวนการ	สื่อ/วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
วันที่สอง (ต่อ) 13.00 น. - 16.00 น.	หัวข้อวิชา “วิเคราะห์ ศักยภาพในการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย”	1. วิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย โดยดูความพร้อมทางด้านการเงินของครัวเรือน (รายรับ รายจ่าย หนี้สิน เงินออม) และความรู้ความสามารถที่มีที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ 2. จัดทำแผนพัฒนาอาชีพและรายละเอียดตัวสตุอุปกรณ์สำหรับฝึกอาชีพ	1. วิทยากรให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพแก่ครัวเรือนเป้าหมาย และนำกลุ่มเป้าหมายวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพของตนเอง โดยพิจารณาจากทักษะพื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ 2. แบ่งกลุ่มเป้าหมายตามประเภทอาชีพที่สนใจ 3. กลุ่มเป้าหมายจัดทำแผนพัฒนาอาชีพ และจัดทำรายละเอียดตัวสตุอุปกรณ์สำหรับการฝึกอาชีพ หมู่บ้านละ 1 – 3 อาชีพ เพื่อใช้ในกิจกรรม ฝึกปฏิบัติด้านอาชีพต่อไป	1. กระดาษฟลิปชาร์ต 2. ปากกาเมจิก 3. บัตรคำ	วิทยากรภาคีรัฐ

ตารางที่ 3 แสดงกรอบการเรียนรู้การประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

3. อำเภอร่วมกับคณะทำงานจัดการกองทุนชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย เตรียมแผนการฝึกอาชีพและแผนส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
4. อำเภोजัดทำฐานข้อมูลครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย ตามแบบฟอร์มที่กรมฯ กำหนดตามข้อ 1.1 เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการต่อยอดการพัฒนาและส่งฐานข้อมูลดังกล่าวให้จังหวัดและกรมฯ ตามลำดับ
5. อำเภอสรุปร ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งให้จังหวัด (ภายใน 1 สัปดาห์หลังจากดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จ)
6. จังหวัดบันทึกผลการดำเนินงานในระบบ Budget and Project Management (BPM) พร้อมแนบไฟล์ข้อมูลและรูปภาพ ให้กรมฯ ทราบ (ภายใน 1 สัปดาห์หลังจากได้รับรายงานจากอำเภอ)

หน่วยดำเนินการ ดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

ตัวชี้วัดกิจกรรม

1. ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยได้รับการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 63,270 คน
2. ร้อยละ 80 ของผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ

พื้นที่ดำเนินการ ระดับหมู่บ้าน จำนวน 4,218 หมู่บ้าน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ ประชาชนได้รับการส่งเสริมอาชีพและเข้าถึงแหล่งทุนตามแนวทางการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

กิจกรรมที่ 3 สนับสนุนค่าวัสดุฝึกอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพให้แก่ครัวเรือนเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนวัสดุฝึกอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยมีทักษะในการประกอบอาชีพ

สามารถรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย

ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย ที่ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพครัวเรือนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม จำนวน 4,218 หมู่บ้าน ๆ ละ 15 คน รวมทั้งสิ้น 63,270 ครัวเรือน (ในพื้นที่ 166 อำเภอ 12 จังหวัด) และมีการรวมกลุ่มอาชีพ จำนวน 211 กลุ่ม (5% ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย)

ระยะเวลาดำเนินการ ดำเนินการในไตรมาส 2 (มกราคม - มีนาคม 2562)

วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินการ/เงื่อนไขของกิจกรรม

1. อำเภอสนับสนุนวัสดุในการฝึกอาชีพ ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 จัดหาวัสดุฝึกอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย

1.2 ฝึกอบรม จำนวน 1 วัน โดยมีเนื้อหาหลักสูตร (ตารางที่ 4) ดังนี้

กรอบการเรียนรู้การฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะด้านอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย

วัน/ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/กิจกรรม	ประเด็น/เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/กระบวนการ	สื่อ/วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
(1 วัน) 09.00 น. - 09.30 น.	เกริ่นนำ เข้าสู่กิจกรรม	ทบทวนผลการประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพครัวเรือนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	ทบทวนผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมายและทบทวนแผนพัฒนาอาชีพ ที่ครัวเรือนเป้าหมายร่วมกันจัดทำขึ้นจากกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการหนุนเสริมอาชีพครัวเรือนลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	1. ข้อมูลหรือเอกสารสรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพในการประกอบอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย 2. แผนพัฒนาอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย 3. คอมพิวเตอร์ 4. โปรเจคเตอร์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนอำเภอ หรือนักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด หรือพัฒนาการอำเภอ เป็นต้น

วัน/ระยะเวลา	หัวข้อวิชา/กิจกรรม	ประเด็น/เนื้อหาหลักสูตร	วิธีการ/กระบวนการ	สื่อ/วัสดุอุปกรณ์	วิทยากร
10.00 น. - 12.00 น.	หัวข้อวิชา “บรรยาย การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องกระบวนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพตามหลัก 5 ก”	วิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่องกระบวนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพตามหลัก 5 ก (กลุ่มสมาชิก คณะกรรมการ กติกา กิจกรรม กองทุน) เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีทักษะในการประกอบอาชีพหรือสามารถรวมกลุ่ม	วิทยากรบรรยายให้ความรู้โดยใช้เนื้อหาจากคู่มือการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ จากสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน ดังนี้ 1. การจัดตั้งกลุ่ม ประกอบด้วยเนื้อหา คือ 1.1 ความหมายกลุ่ม 1.2 ลักษณะกลุ่มที่พึงตนเองได้ 1.3 ขั้นตอนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่ม 1.4 สิ่งบ่งชี้ความเข้มแข็งกลุ่ม 1.5 กลุ่มอาชีพ 2. การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยเนื้อหา คือ 2.1 ความหมายกลุ่มอาชีพ 2.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ 2.3 การบริหารกลุ่มอาชีพตามหลัก 5 ก 2.4 การพัฒนากลุ่มอาชีพ	1. PowerPoint 2. คอมพิวเตอร์ 3. โปรเจคเตอร์	วิทยากร ภาครัฐ
13.00 น. - 16.00 น.	สาธิตทักษะอาชีพโดยปราชญ์ชุมชนและฝึกปฏิบัติอาชีพ	การให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะอาชีพที่เหมาะสมศักยภาพและเป็นไปตามแผนพัฒนาอาชีพ ของครัวเรือนเป้าหมาย	1. วิทยากร/ปราชญ์ชุมชน ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และฝึกปฏิบัติจริง โดยให้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย 2. ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย	วัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการสาธิตทักษะอาชีพ	ปราชญ์ชุมชน หรือ วิทยากร ภาครัฐ

ตารางที่ 4 แสดงกรอบการเรียนรู้การฝึกอบรมเกี่ยวกับทักษะด้านอาชีพตามแผนพัฒนาอาชีพของครัวเรือนเป้าหมาย

2. อำเภोजัดทำฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการต่อยอดการพัฒนาและอื่น ๆ
3. อำเภอส่งเสริมให้กองทุนชุมชนในหมู่บ้านสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพให้กับครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมายที่รวมตัวเป็นกลุ่มอาชีพ
4. อำเภอสรุปร ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานกิจกรรม
5. จังหวัดบันทึกผลการดำเนินงานในระบบ Budget and Project Management (BPM) พร้อมแนบไฟล์ข้อมูลและรูปภาพ ให้กรมฯ ทราบ ภายในเดือนมีนาคม 2562

หน่วยดำเนินการ ดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ

ตัวชี้วัดกิจกรรม

1. ร้อยละ 80 ของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยมีทักษะในการประกอบอาชีพและมีความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ
2. ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยมีการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นใหม่ จำนวน 211 กลุ่ม

พื้นที่ดำเนินการ ระดับหมู่บ้าน จำนวน 4,218 หมู่บ้าน 166 อำเภอ 12 จังหวัด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่ผ่านการฝึกอาชีพ สามารถรวมกลุ่มจัดตั้งและพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้

ตารางกลุ่มเป้าหมายในกิจกรรมสนับสนุนวัสดุในการฝึกอาชีพ และส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

ที่	จังหวัด	จำนวนอำเภอ (แห่ง)	จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย (แห่ง)	กลุ่มเป้าหมายฝึกอาชีพหมู่บ้านละ 15 คน (คน/ครัวเรือน)	เป้าหมายจัดตั้งกลุ่มอาชีพ (5% ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย) (กลุ่ม)
1	หนองบัวลำภู	6	137	2,055	7
2	อุดรธานี	15	444	6,660	22
3	นครพนม	12	326	4,890	16
4	มุกดาหาร	7	164	2,460	8
5	สกลนคร	15	248	3,720	12
6	กาฬสินธุ์	18	425	6,375	21
7	มหาสารคาม	13	501	7,515	25
8	บุรีรัมย์	23	658	9,870	33
9	ยโสธร	9	152	2,280	8
10	ศรีสะเกษ	22	781	11,715	39
11	อำนาจเจริญ	7	171	2,565	9
12	อุบลราชธานี	19	211	3,165	11
รวม		166	4,218	63,270	211

ตารางที่ 5 แสดงกลุ่มเป้าหมายในกิจกรรมสนับสนุนวัสดุฝึกอาชีพ และส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

เอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย

1. ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562
2. แบบรายงานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย ปี 2562
3. แบบรายงานรายได้ของผู้มีรายได้น้อยจากการนำความรู้ในการอบรมไปประกอบอาชีพ ปี 2562
4. แบบรายงานข้อมูลกลุ่มอาชีพ โครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ปี 2562
5. แบบรายงานผลการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย ปี 2562
6. แบบสรุปข้อมูลกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562
7. แบบรายงานผลกิจกรรมหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย ปี 2562
8. แบบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ปี 2562 (อำเภอ)
9. แบบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ปี 2562 (หมู่บ้าน)

(ตัวอย่าง)

- ครูท -

คำสั่งอำเภอ.....

ที่...../2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

.....

ด้วยกรมการพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม กิจกรรมหลักกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการทำงานจัดการกองทุนชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 4,218 หมู่บ้าน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนในการบริหารจัดการกองทุนชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ สนับสนุนให้กองทุนชุมชนสามารถหนุนเสริมอาชีพแก่ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงแหล่งทุนในการประกอบอาชีพก่อให้เกิดรายได้ มีเงินออม และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในหมู่บ้านและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการกองทุนชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....ดังนี้

1.	หัวหน้าคณะกรรมการ
2.	คณะกรรมการ
3.	คณะกรรมการ
4.	คณะกรรมการ
5.	คณะกรรมการ
6.	คณะกรรมการ
7.	คณะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ

โดยให้มีหน้าที่

1. สำรวจข้อมูลกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน/ชุมชน และจัดทำฐานข้อมูลกองทุนชุมชนให้ครบถ้วนถูกต้องเป็นปัจจุบัน
2. ประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกันของกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งทุนจากกองทุนชุมชน
4. ส่งเสริมการฝึกอาชีพและสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพให้ครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย
5. สนับสนุนและพัฒนาอาชีพของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยให้มีการทำงานในรูปแบบกลุ่มอาชีพและส่งเสริม

ช่องทางการตลาด

6. ติดตามการใช้ประโยชน์เงินทุนของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับจากกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน
  7. รายงานผลการดำเนินงานให้อำเภอทราบ
  8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

.....
(.....)

นายอำเภอ.....

แบบรายงานผลการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย ปี 2562

จังหวัด.....

( ) ครั้งที่ 1 ภายในวันที่ 20 มีนาคม 2562 ( ) ครั้งที่ 2 ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2562

ที่	กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย							
	จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย (หมู่บ้าน)	จำนวนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย (คน)	จำนวนผู้มีรายได้น้อยเป็นสมาชิกกองทุนชุมชน (คน)	จำนวนกองทุนชุมชน (กองทุน)	จำนวนเงินกองทุนชุมชน (บาท)	จำนวนกองทุนชุมชนที่ให้ผู้มีรายได้น้อยกู้ยืมเงิน (กองทุน)	จำนวนผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับเงินจากกองทุนชุมชน	
							(คน)	(บาท)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	

คำอธิบาย/คำชี้แจง

- (1) จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 ของจังหวัดตามที่กรมฯ กำหนด
- (2) จำนวนผู้มีรายได้น้อยในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 ของจังหวัด (หมู่บ้านละ 15 ครัวเรือน x จำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย)
- (3) จำนวนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมายทั้งหมดของจังหวัดที่เป็นสมาชิกกองทุนต่าง ๆ ในชุมชน (กรณีผู้มีรายได้น้อยเป็นสมาชิกกองทุนมากกว่า 1 กองทุนให้นับเป็น 1 คน ไม่นับซ้ำตามจำนวนกองทุน) ที่เป็นสมาชิกและผลรวมการเป็นสมาชิกต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย)
- (4) จำนวนกองทุนชุมชนทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 (ต้องตรงกับแบบสรุปข้อมูลกองทุนชุมชน ข้อ (1))
- (5) จำนวนเงินทุนดำเนินการทั้งหมดของกลุ่ม/กองทุนชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 ต้องตรงกับแบบสรุปข้อมูลกองทุนชุมชน ข้อ (2))
- (6) จำนวนกลุ่ม/กองทุนฯ ทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมายให้ผู้มีรายได้น้อยเป้าหมาย ปี 2562 กู้ยืมเงิน (ต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนกลุ่ม/กองทุนชุมชนทั้งหมด)
- (7) จำนวนผู้มีรายได้น้อยเป้าหมายทั้งหมด ที่ได้รับเงินกองทุนหรือได้กู้ยืมเงินกองทุน (ต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับผู้มีรายได้น้อยเป้าหมายทั้งหมด)
- (8) จำนวนเงินทั้งหมดที่ผู้มีรายได้น้อย (หมู่บ้านละ 15 คน) ที่ได้รับเงินกองทุนหรือได้กู้ยืมเงินกองทุน

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจข้อมูล
(.....)
ตำแหน่ง.....

แบบสรุปข้อมูลกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562
จังหวัด.....

ที่	ชื่อกองทุนชุมชน	จำนวน กองทุนชุมชน (กองทุน/กลุ่ม) (1)	จำนวนเงิน กองทุนชุมชน (บาท) (2)	จำนวน ผู้มีรายได้น้อยที่เป็นสมาชิก กองทุนชุมชน (คน) (3)
1	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต			
2	โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.)			
3	กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี			
4	กองทุนแม่ของแผ่นดิน			
5	กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง			
6	กองทุนศูนย์สาธิตการตลาด			
7	กองทุนสหกรณ์การเกษตร			
8	กองทุนกลุ่มเกษตรกร			
9	กองทุนร้านค้าชุมชน			
10	กองทุนกลุ่มสตรี			
11	กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ			
12	กองทุน อสม.			
13	กองทุนธนาคารข้าว			
14	กองทุนปุย			
15	กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน (กม.)			
16	กองทุนสวัสดิการวันละบาท			
17	กองทุน พอป.			
18	กองทุนกลุ่มอาชีพ.....			
19	กองทุนกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP			
20	กองทุนเศรษฐกิจพอเพียง/ศูนย์เรียนรู้			
21	กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน			
22	กลุ่มออมทรัพย์ผู้สูงอายุ			
23	กองทุนยูนิเซฟ			
24	กองทุนซีซีเอฟ			
25	กองทุนกลุ่มโรงสีข้าว			
26	กองทุนกลุ่มน้ำดื่ม			
27	กองทุนกลุ่มปั้มน้ำมัน			
28	กองทุนขยะ			
29	กองทุน.....			
30	กองทุน.....			
	รวม			

หมายเหตุ : รายงานกรมาฯ ภายในวันที่ 20 มีนาคม 2562

คำอธิบาย/คำชี้แจง

- (1) จำนวนกลุ่ม/กองทุนชุมชนที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 (ต้องตรงกับแบบรายงานผลการขับเคลื่อนฯ ข้อ (4))
- (2) จำนวนเงินของกลุ่ม/กองทุนชุมชนทั้งหมดที่มีอยู่ในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 (ต้องตรงกับแบบรายงานผลการขับเคลื่อนฯ ข้อ (5))
- (3) จำนวนผู้มีรายได้น้อย (หมู่บ้านละ 15 คน) ในหมู่บ้านเป้าหมาย ปี 2562 เป็นสมาชิกกองทุนชุมชนแต่ละกองทุนกี่คน (ผลรวมจำนวนผู้มีรายได้น้อยที่เป็นสมาชิกสามารถนับซ้ำได้ กรณี 1 คนเป็นสมาชิกหลายกองทุน)

(ลงชื่อ).....ผู้สำรวจข้อมูล
(.....)

ตำแหน่ง.....

แบบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนเสริมอาชีพผู้รายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	โครงการ/กิจกรรม ที่ขับเคลื่อนกองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้รายได้น้อย	เป้าหมาย	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ภาคีการพัฒนา ที่ร่วมดำเนินการ (ระบุ)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ

แบบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกองทุนชุมชนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่	โครงการ/กิจกรรม ที่ขับเคลื่อนกองทุนชุมชนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย	เป้าหมาย	สถานที่ดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ภาคีการพัฒนา ที่ร่วมดำเนินการ (ระบุ)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ

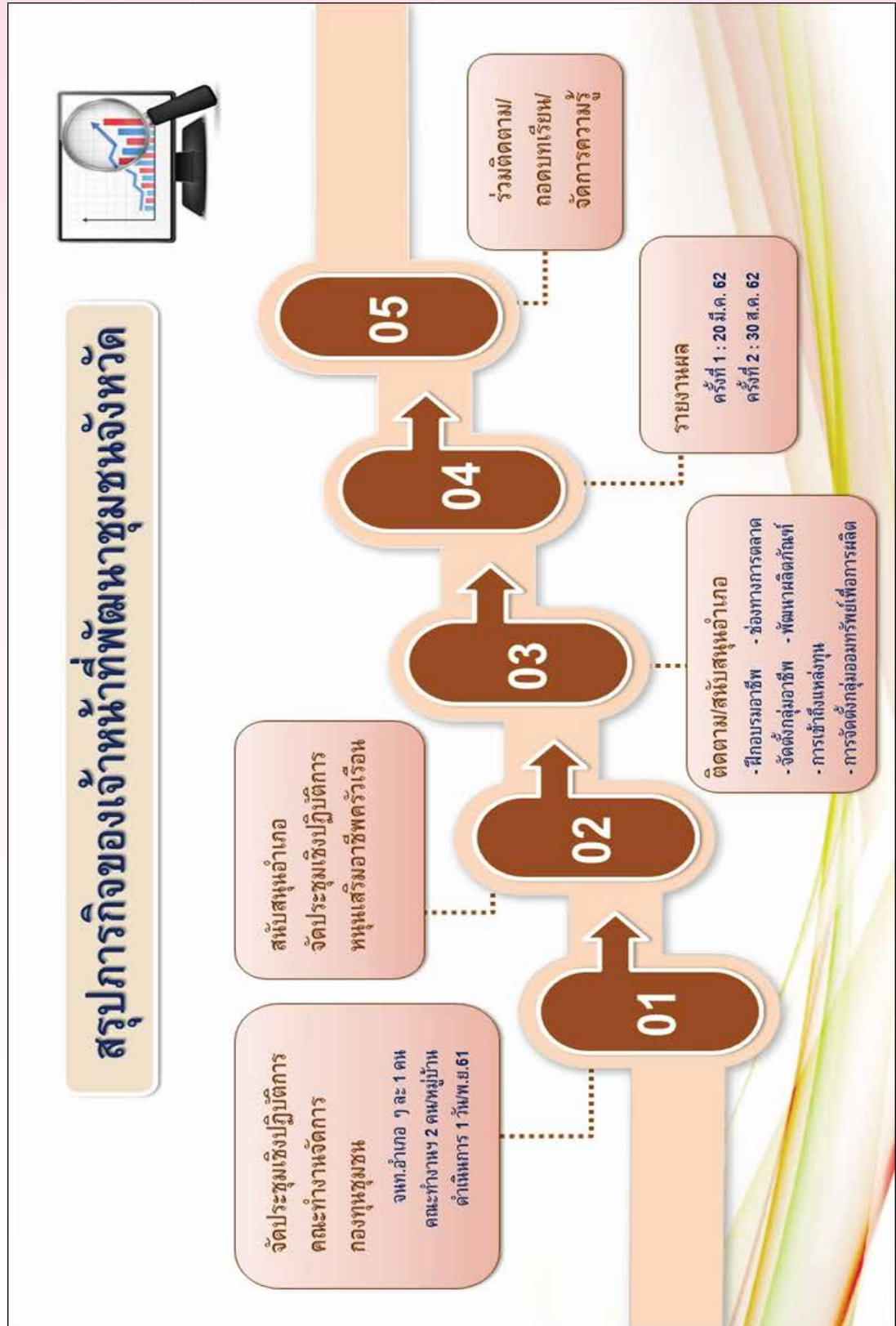

ภาคผนวก

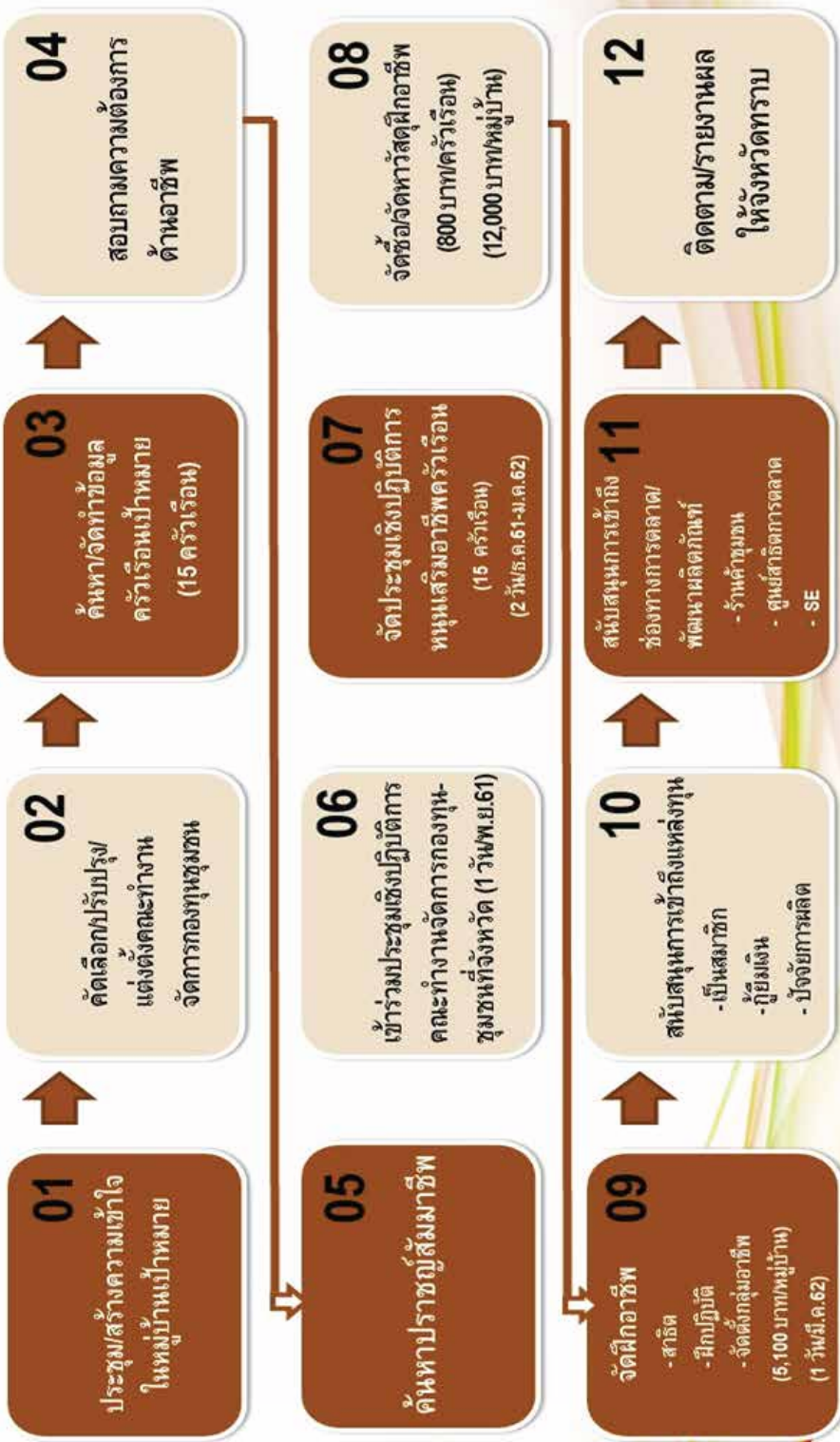
เนื้อหาหลักสูตรประกอบการจับเคลื่อน
กองทุนชุมชนหนุนเสริมอาชีพผู้มีรายได้น้อย

สรุปภารกิจของเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอ

หัวข้อวิชา

การบริหารจัดการกองทุนชุมชนตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

การบริหารราชการบ้านเมืองที่ดี เป็นการบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมายเกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจหน้าที่ของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการได้รวดเร็วทันเหตุการณ์และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลเป็นวิธีการที่ดี ที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การหรือประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ ในการแก้ปัญหาของสังคมนำมาซึ่งความเจริญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม
2. การมีธรรมาภิบาลในทุกระดับจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน โดยมีคนเป็นศูนย์กลางที่แท้จริง
3. หลักธรรมาภิบาลช่วยลด บรรเทา หรือแก้ปัญหาค่าความขัดแย้งในองค์กรได้
4. ธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม
5. หลักธรรมาภิบาลจะช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือฉ้อโกงและยกยอก
6. เป็นแนวคิดที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

และมีการตรวจสอบการทำงาน

7. ช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือได้
8. หลักธรรมาภิบาลกลายเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หากสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นได้ ย่อมหมายถึงการได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสังคมมากยิ่งขึ้น
9. หลักธรรมาภิบาลเป็นกุญแจสำคัญในการนำไปสู่การฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศยากจน
10. หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบสังคมให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 4 แนวคิด 10 หลักการ ดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)

1.1 หลักประสิทธิผล (Effectiveness)

- การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ

- ผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการสามารถเทียบเคียงได้กับหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน

- มีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ
- มีการปฏิบัติราชการที่มีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน
- มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน
- มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.2 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)

- มีวิธีการบริหารจัดการที่ส่งผลให้องค์กรประหยัดต้นทุน (ค่าใช้จ่าย)

- มีวิธีการบริหารจัดการที่ส่งผลให้องค์กรประหยัดแรงงาน

- มีวิธีการบริหารจัดการที่ส่งผลให้องค์กรประหยัดเวลา

- มีวิธีการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

1.3 หลักการตอบสนอง (Responsiveness)

- สามารถให้บริการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

- สามารถสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจต่อผู้รับบริการ

- สามารถตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value)

2.1 หลักการรับผิดชอบ / สามารถตรวจสอบได้ (Accountability)

- มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงาน ต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ

- มีการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

2.2 หลักความโปร่งใส/เปิดเผย

- มีกระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา สามารถชี้แจงเมื่อมีข้อสงสัย

- ให้ประชาคมในองค์กรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี

- ประชาคมในองค์กรสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ
- ประชาคมในองค์กรสามารถตรวจสอบได้

2.3 หลักนิติธรรม

สามารถใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.4 ความเสมอภาค

สามารถปฏิบัติและให้บริการได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกด้าน เพศ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา อายุ ความพิการ สภาพทางกายภาพ หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

3. ประชาธิปไตย

3.1 การมีส่วนร่วม /การพยายามแสวงหาฉันทามติ

- มีกระบวนการที่ประชาคมในองค์กร ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีโอกาสแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ
- ได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง
- ได้ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
- ได้ร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

3.2 การกระจายอำนาจ

- มีการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจให้แก่หน่วยงานย่อยในสังกัดเพื่อดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร
- มีการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และดำเนินการให้แก่บุคลากรโดยมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจในการให้บริการและผู้มีส่วนได้เสีย
- มีการปรับปรุงระบบการ และเพิ่มผลผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของหน่วยงาน

4. ความรับผิดชอบต่อการบริหาร

หลักคุณธรรม / จริยธรรม

- มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม
- ยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรม ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ (I AM RERADY) ได้แก่

I = Integrity	ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง
A = Activeness	ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ
M = Morality	มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม
R = Responsiveness	คำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง
E = Efficiency	มุ่งเน้นประสิทธิภาพ
A = Accountability	ตรวจสอบได้
D = Democracy	ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย
Y = Yield	มุ่งผลสัมฤทธิ์

กองทุนชุมชน

ปัจจุบันในหมู่บ้าน/ชุมชน มีกองทุนต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งได้รับการส่งเสริม สนับสนุน การจัดตั้งจากหน่วยงานราชการหลากหลายหน่วยงาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดตั้งแตกต่างกัน แต่กองทุนส่วนใหญ่เป้าหมายสุดท้ายคือ การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาคน พัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน การจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกองทุน คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม

กองทุนชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กองทุนที่ภาครัฐจัดดำเนินการ เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนแม่ของแผ่นดิน
2. กองทุนที่ชุมชนหรือภาคเอกชนดำเนินการ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กองทุนสวัสดิการชาวบ้าน

การบริหารจัดการกองทุนชุมชน มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเป็นการบริหารจัดการกองทุนและเงินทุนในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อส่งเสริมการบูรณาการกลุ่ม กองทุนการเงินในชุมชนให้มีการเชื่อมโยงการบริหารจัดการเงินทุนชุมชนให้เป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง

การบริหารจัดการกองทุนชุมชนต่าง ๆ ทั้งในระดับกองทุน ระดับเครือข่ายกองทุนที่จะทำให้งกองทุนเข้มแข็ง ต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยแต่ละประเด็นสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม กองทุนชุมชน มีระเบียบข้อบังคับ กฎ กติกาต่าง ๆ ที่ทันสมัยมีความเป็นปัจจุบันและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

2. หลักคุณธรรม คณะกรรมการกองทุน ยึดมั่นในหลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจกัน และความไว้วางใจในการบริหารจัดการกองทุนชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรม การรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้กับสมาชิกกองทุนและประชาชนในพื้นที่

3. หลักความโปร่งใส กองทุนในชุมชน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก มีความตรงไปตรงมา ทันทต่อเหตุการณ์ มีที่มาที่ไปอย่างชัดเจน และมีความเท่าเทียมกัน มีการแสดงข้อมูลทางบัญชีของกองทุนชุมชนให้สมาชิกได้รับทราบ อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตลอดจนมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. หลักการมีส่วนร่วม กองทุนชุมชน มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ของแต่ละกองทุน รวมไปถึงร่วมตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานกองทุน โดยมีการจัดประชุมอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

5. หลักความรับผิดชอบต่อ คณะกรรมการกองทุนชุมชน มีความตั้งใจปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ของกองทุนอย่างดียิ่ง โดยมุ่งให้บริการแก่สมาชิก เพื่ออำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานที่ปฏิบัติ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

6. หลักความคุ้มค่า กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้เกิดประสิทธิผล ต้องยึดหลักความประหยัดและความคุ้มค่า โดยใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

หลักธรรมาภิบาล จึงเป็นหลักการบริหารงานขององค์กรทั้งภาครัฐ เอกชน รวมทั้งองค์กรกองทุนชุมชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านและตำบล ให้นำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการหน่วยงานและองค์กรในสังกัด สำหรับกองทุนชุมชนมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเงินทุนชุมชน เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ รักษาความสมดุลของทรัพยากรในชุมชน เกิดความสุขร่วมเย็นและความสามัคคีของประชาชน ตลอดจนการสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

หัวข้อวิชา

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ อะไร

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน การพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองและผู้อื่น ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อนมีความพอกินพอใช้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้

ใครที่สามารถนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่ทุก ๆ คน สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวเราเอง นักเรียน เกษตรกร ข้าราชการและประชาชนทั่วไป ตลอดจนบริษัท ห้างร้าน สถาบันต่าง ๆ ทั้งนอกภาคการเกษตรและในภาคการเกษตร สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว ไปปฏิบัติเพื่อดำรงชีวิตและพัฒนาธุรกิจการค้าได้จริง

หลักการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง

การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1. ความพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล
3. การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

โดยการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม ตลอดจนต้องเป็นคนดี มีความอดทนพากเพียร

ความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การดำเนินธุรกิจอย่างพอเพียง ตามความสามารถ และศักยภาพของคนที่มียู่ และต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสมตลอดจนพึงนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมความพร้อม ความรู้ ที่จะรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง หรือที่เราได้ยินกันคุ้นหูก็คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

เราสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยร่วมปฏิบัติในสิ่งง่าย ดังนี้

1. ยึดหลักประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในทุกด้าน ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต
2. ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่รุนแรงและไม่ถูกต้อง
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยชวนขวนขวายหาความรู้ ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไป
6. การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจะเกิดผลอย่างไร

การดำเนินการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจักนำไปสู่

1. การดำรงชีวิตที่สมดุลมีความสุขตามอัตภาพ
2. การพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองและประเทศชาติมั่นคง
3. การอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

“...เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

ความเข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นเรื่องที่เราพึ่งตนเอง ไม่ต้องไปเบียดเบียนคนอื่น คือสอนในด้านของทางสายกลาง โดยให้เรามีความพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อมากเกินไป รู้จักใช้ของอย่างประหยัดและจำเป็น ก่อนจะใช้อะไรต้องมีเหตุผล พิจารณาให้รอบคอบก่อน สอนให้เราเตรียมรับมือกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นเสมอ ๆ ให้เรารู้จักวางแผนชีวิตอย่างมีระบบระเบียบ ไม่ยุ่งเหยิง และให้เรามีความซื่อสัตย์ สามัคคี และช่วยเหลือกันในยามลำบาก จะเห็นได้ว่าหากเราทำตามเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายเลย ทั้งต่อตัวเองและสังคม

ดังนั้นเราปวงชนชาวไทยจะไม่สามารถมีโครงการที่ดี ๆ แบบนี้เกิดขึ้นได้แน่นอน ถ้าหากเราไม่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระผู้ทรงเป็นทั้งกษัตริย์ นักปราชญ์ และพ่อหลวงของแผ่นดินไทย

การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้น ขั้นแรกต้องยึดหลัก "พึ่งตนเอง" คือ พยายามพึ่งตนเองให้ได้ก่อน ในแต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการอย่างพอดี ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนต้องรู้จักตนเอง เช่น ข้อมูล รายรับ-รายจ่าย ในครอบครัวของตนเอง สามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตน ไม่ให้เป็นหนี้ และรู้จักดึงศักยภาพในตัวเองในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ในระดับหนึ่ง การพัฒนาตนเองให้สามารถ "อยู่ได้อย่างพอเพียง" คือ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลางให้อยู่ได้อย่างสมดุล คือ มีความสุขที่แท้ ไม่ให้รู้สึกขาดแคลน จนต้องเบียดเบียนตนเอง หรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดี จนต้องเบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลัก ดังนี้

- ยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้
- ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพ
- ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต

- เลเล็กการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในการค้าขาย
- มุ่งเน้นหาข้าวหาปลา ก่อนมุ่งเน้นหาเงินหาทอง
- ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขาย
- ภูมิปัญญาชาวบ้านและที่ดินทำกิน คือ ทูทางสังคม
- ตั้งสติที่มั่นคง ร่างกายที่แข็งแรง ปัญญาที่เฉียบแหลม นำความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อปรับวิถีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน หรือแบ่งเป็นแต่ละด้านเพื่อความเข้าใจง่ายดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป เช่น ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อที่จะจัดการการใช้จ่ายเงินได้อย่างเป็นระบบ

ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้ รัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และคงอยู่ ชั่วลูกหลาน เช่นการใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน ขึ้นลงชั้นเดียวใช้บันไดแทนลิฟท์

ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

สรุปว่า การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชุมชนชนบท ก้าวหน้าไป อย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนในทุกระดับ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้าน ทั้งด้านชีวิตเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่ “ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย”

หัวข้อวิชา

การสร้างวินัยทางการเงิน

วินัยทางการเงิน

เมื่อพูดถึงวินัยทางการเงิน หลายคนอาจสงสัย แล้วคิดในใจว่า “มันคืออะไร” คำ ๆ นี้ไม่ใช่คำพูดที่ยากในการอธิบาย แต่เป็นคำที่มีความหมาย แต่นำมาปฏิบัติจริงได้ยาก เพราะคนที่เริ่มต้นออมเงิน จะรู้สึกได้ทันทีว่าสิ่งที่ยากที่สุดคือการสร้างวินัยทางการเงิน หากเราไม่มีสิ่งนี้ เราก็จะออมเงินได้ยากขึ้น และห่างไกลจากการเป็นคนทำงานที่ประสบความสำเร็จด้านการเงินอีกด้วยต้องยอมรับว่าความฝันของคนหลาย ๆ คน คือ การมีเงินเดือนสูง ๆ หรือไม่มีเงินเก็บเยอะ ๆ จนสามารถสร้างธุรกิจส่วนตัวได้ แต่ก่อนที่จะไปถึงจุดนั้น เราต้องเริ่มสร้างวินัยทางการเงินเสียก่อน มาดูกันว่าวินัยทางการเงินที่เราทุกคนสร้างได้ มีอะไรบ้าง แล้วเราสามารถนำไปปรับใช้ได้มากน้อยขนาดไหน

มีเป้าหมายทางการเงิน

ในการเริ่มต้นจะทำอะไรสักอย่าง เราต้องมีเป้าหมายอย่างเด่นชัดและมีความแน่นอน ในทางการเงินก็เช่นเดียวกัน เราต้องสร้างเป้าหมายทางการเงิน เพื่อที่เราจะได้รู้ว่าเราจะทำอะไร เช่น การตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะเก็บเงินไปเที่ยวต่างประเทศให้ได้ภายใน 2 ปี เมื่อเรามีเป้าหมายแล้ว เราก็จะเริ่มวางแผนเพื่อให้เป้าหมายที่เราวางไว้ประสบผลสำเร็จ การตั้งเป้าหมายที่ดีจะช่วยให้เรามีวินัยทางการเงินที่เด่นชัดขึ้น และสามารถเก็บออมเงินได้อย่างที่ตั้งใจไว้

บันทึกการใช้จ่าย

เราจะเห็นว่าคนที่เขาสามารถเก็บออมเงินได้ดี เขาจะมีการวางแผนการใช้จ่าย แล้วการวางแผนการใช้นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร หลายคนอาจจะเกิดข้อสงสัยในเรื่องนี้ หากพูดกันง่าย ๆ การวางแผนการใช้จ่ายเกิดจากการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย เพราะเราจะสามารถดูได้ว่าเดือนที่ผ่านมา ๆ มาเราใช้จ่ายเงินไปเท่าไร และจ่ายเป็นค่าอะไรบ้าง เราก็จะวางแผนการใช้จ่ายเงินของเดือนต่อ ๆ ไปได้ จนสามารถบริหารเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วน

หากยังคิดไม่ออกว่าจะใช้จ่ายเงินอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ลองกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เช่น กำหนดไว้ว่าในแต่ละวัน เราจะใช้จ่ายไม่เกินเท่าไร หรือทานอาหารมื้อละเกิน 100 บาท เป็นต้น การกำหนดค่าใช้จ่ายนั้น ให้เริ่มต้นกำหนดจากจำนวนเงินที่เราสามารถทำได้ อย่างกำหนดให้เกินความเป็นจริง

เพราะเราจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก และไม่สามารถทำได้แน่ ๆ อีกทั้งการเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป จะช่วยให้เรารู้สึกคุ้นเคย แล้วเราจะค่อย ๆ ปรับตัวให้เข้ากับวิธีการนี้ได้ในที่สุด วินัยทางการเงินเป็นเรื่อง ที่ทำได้ยาก แต่ถ้าหากเราเรียนรู้และเริ่มต้นได้อย่างถูกต้องแล้ว เราก็จะเป็นคนที่สามารถออมเงินได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะเราสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการ ใช้เงินให้สอดคล้องกับการเงินของเราแล้วนั่นเอง

การออมไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแค่รู้จักวิธีคิด และเริ่มต้นวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละวัน เราก็ สามารถที่จะออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพียงเริ่มต้นที่จะสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้กับ ตัวเอง ซึ่งการสร้างวินัยทางการเงินที่ดีนั้นไม่ใช่เรื่องยาก เราลองมาเริ่มทำด้วยวิธีวิธีการง่าย ๆ ดังนี้

1. ทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายให้เป็นนิสัย

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ในทุกวันจะทำให้รู้ว่าคุณมีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างไร ในแต่ละวัน และเราควรทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายในทุก ๆ วันให้เกิดเป็นนิสัย เพราะจะเป็นเครื่องมือ สำคัญที่จะช่วยรู้สัดส่วนการใช้จ่ายของเรา ต่อรายรับที่เราได้ในแต่ละเดือนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าหากวันใดเราลืมจดหรือไม่มีเวลา อยากรู้ให้ลองทำย้อนหลังดู หรือควรหาสมุดเล่มเล็ก ๆ กับปากกา พกติดกับกระเป๋าไว้ พอเรานึกออกก็ค่อยจดลงไป จะเป็นการสร้างนิสัยที่ดีทางการเงินให้กับตัวเอง เป็นวิธีพื้นฐานที่ดีที่สุดสำหรับการเริ่มต้นการออมที่ดีและจะช่วยบ่งบอกถึงยอดเงินคงเหลือในแต่ละเดือน ของเราได้ดีอีกด้วย เราจะได้รู้ว่าเงินเราที่ใช้ไปในแต่ละเดือนหมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ยังช่วยจัดการ กับระเบียบการเงินของเราให้เข้าที่อีกด้วย หลาย ๆ คนใช้จ่ายเงินโดยไม่วางแผน และคิดหน้าคิดหลัง ได้เงินมาก็ใช้ไป พอใกล้สิ้นเดือนก็เกิดปัญหาเงินหมดกระเป๋า โดยไม่รู้เงินที่หมดไปนั้น หมดไปกับการ ใช้จ่ายอะไรไปบ้าง ถ้าหากเรายังไม่เริ่มสร้างวินัยในการออมตั้งแต่วันนี้ เราก็จะวางแผนทางการเงินของเรา ได้ค่อนข้างยาก

2. ลองใช้แอปพลิเคชัน จดบัญชีรายรับ – รายจ่าย

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายนั้นทำได้หลากหลายแบบรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความถนัดของ แต่ละคน ปัจจุบันมีวิธีการบันทึกที่สะดวกขึ้นโดยการใช้แอปพลิเคชันในมือถือ แค่เข้าไป Download ค้นหาคำว่า “บัญชีรายรับ – รายจ่าย” “Expense” “Spend” “Spendee” หรือ “Money Manager” เราก็สามารถเข้าไป Download ติดตั้งลงในมือถือของเราได้เลยมีทั้งแบบฟรีและเสียเงิน

ข้อดีของแอปพลิเคชัน

1. แอปคำนวณให้เสร็จสรรพ

จากนั้นแอปจะสรุปให้รายเดือนเลยว่า เดือนนั้นเราใช้จ่ายเงินไปเท่าไรและซื้ออะไรไปบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าไร คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ และตอนนี้เราเหลือเงินเท่าไร รายจ่ายของเราเกินรายรับไหม ทั้งหมดจะแสดงผลออกมาเป็นกราฟที่ทำให้เราเข้าใจและดูง่ายขึ้น

2. ตั้งค่ารายรับหรือรายจ่ายประจำได้ถ้าเงินเดือนของเราออกตรงกันเป็นประจำทุกเดือน เราตั้งรายรับนี้เป็นรายรับประจำได้ โดยที่ไม่ต้องเพิ่มรายการนี้ใหม่ทุก ๆ เดือน

ตั้งเป้าหมายและสรุปภาพรวมบัญชีทุกสิ้นเดือน

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของเราจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย หากเราไม่กลับมาทบทวน รายจ่ายของเราในภายหลัง หลังจากจดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวันไปแล้ว ทุกสิ้นเดือนจะต้องนำบันทึก รายจ่ายในแต่ละหมวดหมู่มารวมกัน เราจะได้รู้ว่าสัดส่วนการใช้จ่ายของเราเหมาะสมแล้วหรือยัง และ เรายังจะได้รู้ยอดเงินคงเหลือและสัดส่วนในส่วนของเงินออมในแต่ละเดือนอีกด้วย หลังจากที่เรายพยายาม จัดระเบียบวางแผนรายจ่ายของตัวเองมาตลอดทั้งเดือนแล้ว สุดท้ายตัวเลขที่เราเห็น จะเป็นสิ่งที่คอย เตือนสติและควบคุมการใช้จ่ายของตัวเอง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จะเป็นตัวช่วยเตือนเราเอง ให้ยับยั้งชั่งใจระมัดระวังการใช้จ่ายในแต่ละเดือนมากขึ้น

5 นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน

เคยตั้งคำถามกับตัวเองหรือไม่ ว่าทำงานมาก็เริ่มจะหลายปี ทำไมเงินเก็บจึงยังน้อย หรือ ยังไม่รวยซักที เหตุผลหลัก ๆ ที่ทำให้คนวัยทำงานในปัจจุบัน ยังไม่สามารถเก็บเงินได้เป็นถุๆเป็นถึง นั้นเป็นเพราะ 5 นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน ดังนี้

(1) **อยากได้ไปทุกอย่าง** ความโลภทำให้เราไม่สามารถเก็บเงินได้ อย่าตามกระแสจนเกินไป เพราะจะทำให้เราอยากได้นู่นนี้ ไม่รู้จักจบสิ้น หันมาซื้อของจากความจำเป็นเท่านั้น

(2) **ไม่ค่อยเก็บเงิน** เริ่มเก็บเงินตั้งแต่วันนี้ จำไว้ว่า “ใครออมก่อน คนนั้นรวยก่อน” ส่วนเลือกวิธีออมอย่างไรนั้น ก็เลือกตามความสนใจและความชอบของเรา

(3) **กังวลมากเกินไป** อย่าเครียดมากจนเกินไป ว่าทำไมเราไม่รวย จะยิ่งส่งผลเสียโดยเฉพาะ เรื่องสุขภาพ และสุดท้ายอาจจะต้องจ่ายเงินมากกว่าเดิมไปกับค่ารักษาพยาบาล

(4) **ไม่ทำบันทึกรายรับรายจ่าย** การทำบันทึกรายรับรายจ่าย คือสิ่งที่ดีที่สุดหากเราเริ่ม ที่จะเก็บเงิน เพราะทำให้เราวางแผนการใช้เงินล่วงหน้าได้ง่ายขึ้น

(5) **ไม่ตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน** ลองถามตนเองว่าเป้าหมายคืออะไร และพยายามให้ถึง เป้าหมายนั้นให้ได้ อาทิ บางคนอยากเกษียณอายุตนเองตอน 40 ทำให้ช่วงเวลาตั้งแต่ 20 - 40 คน คนนั้นจะทำงานหนักและเก็บเงิน เพื่อที่จะได้เกษียณอายุก่อนคนอื่น เป็นต้น

หัวข้อวิชา

การส่งเสริมอาชีพและการเพิ่มช่องทางการตลาด

กลยุทธ์ เพิ่มยอดขาย อย่างไรให้ได้ผลกำไรสูงสุด

การทำธุรกิจเพื่อเพิ่มยอดขายให้ได้ผลกำไรสูงสุดนั้น จำเป็นจะต้องนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจ แต่ในบางครั้งการนำกลยุทธ์การตลาดมาใช้ ก็สร้างความปวดหัวให้กับเราได้ไม่น้อยเลยทีเดียว เพราะแม้ว่าเราจะพยายามนำทุกกลยุทธ์ที่ได้ศึกษามาปรับเปลี่ยนให้เหมาะกับธุรกิจของเราแล้ว แต่มันก็ยังไม่สามารถสร้างผลกำไรที่น่าพอใจให้กับธุรกิจของเราได้นั้นเองจึงขอแนะนำเสนอ 5 กลยุทธ์ เพิ่มยอดขาย อย่างไรให้ได้ผลกำไรสูงสุด เพื่อเป็นแนวทางในการทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. เพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดภายในตลาดเดิม

การเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดนั้นมีหลายวิธี แต่วิธีที่จะขอแนะนำก็คือ การเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดภายในตลาดเดิม ซึ่งวิธีนี้แหละที่จะทำได้กำไร โดยที่ไม่ต้องใช้การลงทุนเพิ่มเติมอะไรมากนัก เพราะการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดเดิมนั้นสามารถทำได้โดยการใช้ทุกอย่างที่มีอยู่ในมือ มาสร้างผลกำไรให้มากกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นการใช้พนักงานขายกลุ่มเดิมที่เคยทำให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งมีประสบการณ์ในการขาย และมีความเชี่ยวชาญในการแนะนำสินค้า ที่สำคัญคือสามารถเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของธุรกิจคุณได้หรือจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคจากกลุ่มลูกค้าในปัจจุบันว่า ลูกค้ากลุ่มนี้มีพฤติกรรมการซื้อแบบไหน และก็นำทุกสิ่งที่คุณมีนั้นมาพัฒนาต่อยอด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถของพนักงานที่มีอยู่ หรือจะเป็นการพัฒนาสินค้าให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เพื่อให้ได้อยู่เหนือคู่แข่งภายในตลาด และเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดจากการได้ตลาดของคู่แข่งขึ้นมาเพิ่มนั่นเอง

2. เพิ่มสายการผลิต

การเพิ่มสายการผลิตก็เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมสำหรับการเพิ่มยอดขายเช่นเดียวกัน วิธีเพิ่มสายการผลิตก็คือ การทำผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นมาให้สอดคล้องกับสินค้าเดิมที่มีอยู่ หรือการทำสินค้าชนิดเดิมให้มีหลายขนาด หลายราคา ตามแต่ความต้องการของผู้ซื้อ โดยจะใช้ประโยชน์จากกลุ่มลูกค้าเก่าที่ชื่นชอบสินค้าของเราอยู่แล้ว ทำให้เกิดความสนใจในสินค้าใหม่ที่มีความแตกต่างจากเดิม จนเกิดความต้องการซื้อในที่สุด และการเพิ่มสายการผลิตนั้นนอกจากจะสร้างผลกำไรให้แก่กิจการของคุณ ก็ยังสามารถสร้างความมั่นใจในสินค้าจากกลุ่มผู้บริโภคได้ หรือทำให้สามารถแสวงหากลุ่มลูกค้าใหม่ได้

3. เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่ายคือช่องทางที่จะทำให้ผู้ขาย และผู้บริโภคได้มาเจอกัน เพื่อทำให้เกิดการซื้อขาย โดยการขายในยุคก่อนที่เทคโนโลยีจะเข้าถึงก็คือ การขายแบบมีหน้าร้านที่ผู้ซื้อจะต้องเดินทาง

มาซื้อเอง ทำให้บางครั้งก็เกิดความไม่สะดวกในด้านต่าง ๆ แต่ปัญหาเหล่านี้ก็เริ่มจะหมดไป เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น การขายแบบเดิมที่มีแต่เฉพาะหน้าร้านก็ได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อลูกค้าสามารถซื้อหาสินค้าที่ต้องการเพียงแค่อินเทอร์เน็ต เป็นตัวกลางในการเลือกซื้อสินค้า แทนการเดินทางไปหน้าร้านเพื่อซื้อสินค้าแบบในยุคก่อน ๆ แล้วจะมีเหตุผลอะไรอีกที่จะไม่เลือกการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายบนอินเทอร์เน็ต ที่ไม่ต้องใช้การลงทุนมากมายเหมือนการเปิดร้านใหม่ ขยายสาขาไปตามจังหวัดต่าง ๆ เพราะการเปิดหน้าร้านบนอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ทั้งการเปิดเว็บไซต์เป็นของตัวเอง การขายผ่านเว็บไซต์ที่เป็นตลาดกลาง หรือการขายผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ และอีกมากมายที่เป็นการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก ที่จะทำให้เพิ่มโอกาส เพิ่มกำไร เข้าถึงกลุ่มลูกค้ามากขึ้น หรือได้กลุ่มลูกค้าใหม่จากช่องทางนี้

4. ขยายตลาดสู่ต่างประเทศ

เมื่อกิจการมาถึงจุดอิ่มตัว ไม่ว่าจะพยายามขยายตลาดแบบไหน แสวงหากลุ่มลูกค้าใหม่ยังไง ก็ไม่สามารถเพิ่มยอดขายให้มากขึ้นได้ แต่ก็ยังมีวิธีที่สามารถช่วยได้นั้นก็คือ การขยายตลาดไปสู่นอกประเทศ เพราะสินค้าบางชนิดเป็นที่ต้องการของต่างประเทศ อาจจะได้ด้วยเหตุผลที่ว่า ประเทศนั้น ๆ ไม่สามารถผลิตสินค้าชนิดนี้ขึ้นมาเองได้ เช่นบางประเทศไม่สามารถปลูกข้าวเองได้ก็ต้องอาศัยการนำเข้าจากประเทศใกล้เคียง หรือบางประเทศก็ไม่มีแหล่งน้ำมันดิบเป็นของตัวเองก็จำเป็นต้องนำเข้าเพื่อมาจำหน่ายต่ออีกที และในบางครั้งสินค้านั้นอาจจะไปตรงกับความต้องการของคนต่างชาติ มากกว่าคนในประเทศเอง เสียด้วยซ้ำ นอกจากนี้การขยายตลาดไปต่างประเทศก็ยังทำให้แบรนด์เพิ่มความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการส่งออกนอกประเทศสินค้าต้องมีคุณภาพดีถึงจะเกิดการส่งออกได้

5. ยกระดับบริการหลังการขายให้ดีขึ้น

การบริการหลังการขายนั้น เริ่มจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจซื้อสินค้า และบริการมากขึ้น อาจจะได้ด้วยเหตุผลที่ว่าสินค้าชนิดเดียวกันนั้นมีให้เลือกมากมายในตลาด การแข่งขันในตลาดจึงสูงขึ้น สิ่งที่จะทำให้เราสร้างกำไรที่งดงามได้ ก็หนีไม่พ้นการยกระดับการบริการหลังการขายให้เหนือชั้นกว่าคู่แข่ง เพราะผู้บริโภคมักจะแสวงหาความสะดวกสบายให้กับตัวเอง และสิ่งที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคนั้นก็คือนโยบายหลังการขาย เช่นการขนส่งสินค้าให้ผู้บริโภคหลังทำการซื้อขาย หรือจะเป็นบริการที่เหมาะสมกับสินค้าและบริการของเรา แต่อย่าลืมว่าต้องทำให้เหนือชั้นกว่าคู่แข่งด้วย

หลังจากที่ได้อ่านกลยุทธ์การเพิ่มยอดขายทั้ง 5 วิธีแล้ว สามารถนำทั้ง 5 วิธีไปใช้ในการทำพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือการทำธุรกิจและเลือกวิธีที่เหมาะสมกับกิจการของเรา ไปใช้เพื่อทำการเพิ่มกำไรให้แก่ธุรกิจได้

หัวข้อวิชา

แนวทางการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ

กลุ่ม

ความหมายกลุ่ม

“กลุ่ม” หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ตลอดจนมีบรรทัดฐาน ความสามัคคี การแสดงพฤติกรรมและโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจน การรวมกันเป็นกลุ่มต้องประกอบด้วย

1. มีสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. มีจุดประสงค์ของการรวมกันที่แน่นอน
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
4. มีบรรทัดฐาน (Norms) ที่กลุ่มกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกถือปฏิบัติ
5. มีความสามัคคี ความผูกพัน และการรวมตัว
6. มีการแสดงพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่สมาชิก
7. มีโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเส้นทางการติดต่อและการปฏิบัติระหว่างสมาชิก

ลักษณะกลุ่มที่พึ่งตนเองได้

1. กลุ่มมีผู้นำที่ดี
  2. สมาชิกมีความเต็มใจทำงานเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย
  3. มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ทำได้จริง มีความสอดคล้องกับความสามารถของผู้นำและสมาชิก รวมทั้งต้องมีความร่วมมือกันภายในกลุ่มเป็นอย่างดี
  4. สมาชิกมีความสนใจในกิจกรรมกลุ่มอย่างแท้จริง
  5. กลุ่มมีการตัดสินใจที่เป็นอิสระด้วยตนเอง
  6. ผู้นำ และสมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน และควบคุมการทำงานซึ่งกันและกัน
- โดยทางปฏิบัติ “กลุ่ม” จะเป็นการรวมตัวกันมากกว่า 10 คน โดยกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ มีองค์ประกอบหลักในการพิจารณา ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงาน หรือมีการส่งเสริมสนับสนุน โดยใช้หลัก 5 ก (กลุ่มสมาชิก คณะกรรมการ กติกา กิจกรรม และกองทุน)

ขั้นตอนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่ม

1. สสำรวจสถานการณ์และความต้องการของชุมชน

เป็นการหาข้อมูล เพื่อทำให้ได้รู้สถานการณ์ที่แท้จริงและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ร่วมกับภาคีการพัฒนาสำรวจชุมชน
- 1.2 นำข้อมูลชุมชนมาวิเคราะห์
- 1.3 จัดเวทีเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.4 จัดทำประชาพิจารณ์ชุมชน

2. วิเคราะห์ปัญหาชุมชนและผลประโยชน์ของชุมชน

เพื่อให้รู้ความต้องการ ปัญหาของชุมชน รู้กิจกรรมที่จะดำเนินการ

3. แสวงหาผู้นำ/จัดตั้งกลุ่ม

- 3.1 แสวงหาผู้นำที่มีความสามารถและเข้าใจการดำเนินกิจกรรม
- 3.2 จัดตั้งกลุ่มที่เกิดจากการเรียนรู้และความต้องการของสมาชิก

4. สนับสนุนและพัฒนากลุ่ม

- 4.1 ผู้นำ พัฒนาตนเอง เป็นการสร้างผู้นำด้วยการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ
- 4.2 สมาชิก เพิ่มพูนความรู้ สร้างความเป็นเจ้าของ มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกัน
- 4.3 กิจกรรม มีระบบข้อมูล แผนดำเนินงานของกลุ่มและมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 4.4 บุรณการกรกลุ่ม มีการขยายผล ต่อยอด สร้างเครือข่าย และจัดตั้งเป็นนิติบุคคล

เมื่อผลการดำเนินงานของกลุ่มมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้

5. ติดตามและประเมินผล

5.1 โดยกลุ่มประชุมสมาชิก คณะกรรมการ ตรวจสอบ ถอดบทเรียน เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ และมีการประชาสัมพันธ์

5.2 โดยเจ้าหน้าที่ ประเมินผลแบบทางการ/ไม่เป็นทางการ อย่างต่อเนื่องและนำข้อมูลมาพัฒนากลุ่ม

5.3 ภาคีการพัฒนา

- ตรวจสอบบัญชีโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- มีการวิจัยและพัฒนา โดยกรมการพัฒนาชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สิ่งบ่งชี้ความเข้มแข็งของกลุ่ม

1. สมาชิกมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อกกลุ่ม และเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
2. มีแผนการดำเนินงาน
3. มีเครือข่ายในการทำงาน
4. คณะกรรมการมีภาวะผู้นำสูง มีธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการกลุ่ม
5. กลุ่มมีกิจกรรมต่อยอด/ขยายกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา และเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม
6. มีผลผลิตของกลุ่มที่เป็นรูปธรรม
7. มีหลักฐาน/เอกสารสมบูรณ์

กลุ่มอาชีพ

ความหมายกลุ่มอาชีพ

กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีการติดต่อสัมพันธ์กัน หรือ ปฏิสัมพันธ์กัน และมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันได้ในระดับที่พอดี

การที่บุคคลมารวมกันเป็นกลุ่ม จะต้องมึลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะต่อไปนี้เกิดขึ้น คือ

1. จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันเสมอ
2. แต่ละคนจะถือว่าตนเองเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. แต่ละคนในกลุ่มจะยอมรับกันเป็นสมาชิกกลุ่ม
4. มีปทัสถานร่วมกัน
5. แต่ละคนจะมีบทบาทที่ชัดเจน
6. มีการเลียนแบบลักษณะบางอย่างที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมจากสมาชิกในกลุ่ม
7. สมาชิกมีความคิดว่ากลุ่มจะต้องให้ผลประโยชน์ต่อสมาชิก
8. สมาชิกจะแสวงหาเป้าหมายร่วมกัน
9. มีการรับรู้ความเป็นเอกภาพของกลุ่มร่วมกัน
10. สมาชิกกลุ่มจะปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของกลุ่ม

อาชีพ ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า คือ การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน

อาชีพที่เป็น สัมมาชีพ หมายถึง อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย เป็นความพยายามที่จะปรับจากการทำมาหากินเป็นทำมาค้าขาย โดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้ง หรือเป็นเป้าหมายสุดท้ายและต้องคำนึงถึงความเป็นอยู่ทางสังคม กล่าวคือ สุขภาพของตนเองและคนทำงาน รวมถึงประโยชน์ของผู้บริโภค และผู้รับบริการเป็นหลัก

กลุ่มอาชีพ หมายถึง การรวมตัวของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเดียวกัน ดำเนินกิจกรรมด้านอาชีพ กิจกรรมผลิต และจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่ม มีระเบียบข้อบังคับ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

1. เพื่อส่งเสริมให้ครัวเรือนยากจนมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และก่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ ในด้านการผลิต การตลาด และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการชุมชน
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

1. สนับสนุนส่งเสริมให้ครัวเรือนยากจนเป้าหมาย ที่มีความต้องการหรือมีความพร้อม มีศักยภาพ ในการประกอบอาชีพเดียวกัน หรือประเภทเดียวกันเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ
2. ประชุมหรือจัดเวทีสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยอธิบายวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการ ดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ ความสำคัญของกลุ่มที่มีต่อสมาชิกกลุ่มและชุมชน รวมถึงกิจกรรมที่สมาชิก จะร่วมกันทำตามความต้องการและเหมาะสมกับศักยภาพ สภาพท้องถิ่น
3. ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มอาชีพโดยสมาชิกร่วมกันกำหนดองค์ประกอบพื้นฐานของกลุ่ม ดังนี้
  - ตั้งชื่อกลุ่มตามความเห็นชอบของสมาชิก โดยขึ้นต้นด้วยคำว่า “กลุ่มอาชีพ...” และ อาจให้มีคำขวัญประจำกลุ่ม
  - กำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เพื่อเป็นทิศทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานของกลุ่ม
  - กำหนดที่ตั้งกลุ่ม เพื่อเป็นสถานที่ จุดศูนย์รวมสำหรับดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม
  - เลือกคณะกรรมการประกอบด้วยตำแหน่งหลักคือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และประชาสัมพันธ์ โดยสมาชิกในกลุ่มเลือกกันเอง เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มในการบริหารงาน การติดต่อประสานการดำเนินงานต่าง ๆ กับหน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้อง
  - จัดทำกติกาของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างสมาชิกกลุ่มและกรรมการ
  - จัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
4. รวบรวมข้อมูลกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มอาชีพดำเนินการจัดทำ และรวบรวมข้อมูลการจัดตั้ง กลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยบันทึกการประชุม ข้อบังคับกลุ่ม รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม รายชื่อสมาชิกกลุ่ม แผนงาน/กิจกรรมกลุ่ม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. ยื่นจดทะเบียนกลุ่มอาชีพ คณะกรรมการกลุ่มอาชีพนำข้อมูลกลุ่มยื่นเสนอขอจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง แล้วออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ พร้อมรายงานการจัดตั้งกลุ่มอาชีพไปยัง จังหวัดเพื่อรายงานกรมการพัฒนาชุมชน
6. กลุ่มอาชีพดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น
7. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/ทีมสนับสนุนฯ/ทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชน ติดตามสนับสนุน อย่างต่อเนื่อง
8. ประสานหน่วยงานภาคีการพัฒนา เพื่อสนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพในด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าถึงปัจจัยการผลิต องค์ความรู้ การตลาด การประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการ

คุณสมบัติและเอกสารในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

คุณสมบัติของกลุ่มอาชีพที่ขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

1. เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอที่ตั้งกลุ่ม และมีสัญชาติไทย
2. มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป ที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือประเภทอาชีพเดียวกัน และมีความสมัครใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. มีการบริหารงานโดยคณะกรรมการที่มาจาก การเลือกตั้งของสมาชิก
4. มีข้อบังคับ กติกา หรือระเบียบของกลุ่มที่ชัดเจนและสมาชิกรับทราบ
5. มีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิกโดยรวมมิใช่เพื่อประโยชน์ต่อบุคคลใดเป็นการเฉพาะ
6. มีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มที่ชัดเจน
7. มีสถานที่ตั้งกลุ่มที่เหมาะสม

เอกสารในการขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

1. รายชื่อสมาชิกกลุ่ม
2. รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม
3. กติกา ระเบียบหรือข้อบังคับของกลุ่ม
4. แผนการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิก
5. บันทึกรายงานการประชุมจัดตั้งกลุ่ม
6. หลักฐานประธานกลุ่ม (สำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน)
7. ภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ เช่น สถานที่ประกอบกิจการการประชุมกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม เป็นต้น

การบริหารกลุ่มอาชีพ

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกันของสมาชิก รวมถึงทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลัก 5ก ดังนี้

ก ที่ 1 : กลุ่ม/สมาชิก

- กลุ่มเป็นการรวมตัวกันของคนที่มีความสมัครใจพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มที่มีอาชีพเดียวกัน หรือประเภทอาชีพเดียวกัน อย่างน้อย 5 คน ขึ้นไป สมาชิกกลุ่มโดยทั่วไป มี 3 ประเภท คือ สมาชิกสามัญ สมาชิกกิตติมศักดิ์ และสมาชิกสหพ
- ที่ตั้งของกลุ่ม ควรเลือกสถานที่ที่เป็นที่สาธารณะ หรือสถานที่ที่มีความพร้อมสามารถเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิก สามารถเดินทางไปมาสะดวก และควรมีการขอให้สถานที่ให้ถูกต้อง

- สมาชิก เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กลุ่มกำหนด เช่น มีภูมิลำเนา หรือถิ่นอาศัยเดียวกับสถานที่ตั้งกลุ่ม มีความรู้ความเข้าใจและเห็นชอบในหลักการของกลุ่ม รวมถึงพร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม และสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มด้วยความสมัครใจ

- บทบาทหน้าที่ของสมาชิก คือ เข้าร่วมการประชุมและแสดงข้อคิดเห็น ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม นำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาอาชีพ ร่วมกำหนดและปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่ม

ก ที่ 2 : กรรมการ

กรรมการ คือ กลุ่มคนซึ่งได้รับมอบหมายและเป็นตัวแทนจากสมาชิกให้บริหารกลุ่มนั้น ๆ ซึ่งกลุ่มจะมั่นคงและบรรลุผลเพียงใด ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ การแต่งตั้งคณะกรรมการ ควรเป็นเลขคี่ เพื่อให้สัดส่วนของการออกเสียงมีความเป็นเอกฉันท์จำนวนอยู่ระหว่าง 5 - 21 คน มีวาระการดำรงตำแหน่งอยู่ระหว่างอยู่ระหว่าง 1 - 4 ปี

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ คือ ดำเนินการร่างระเบียบหรือข้อบังคับกลุ่ม โดยความเห็นชอบของสมาชิกกลุ่ม จัดให้สมาชิกมาประชุมแสดงความคิดเห็นและวางแผนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน จัดให้มีบริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตำแหน่งของคณะกรรมการ ประกอบด้วย

ตำแหน่งหลัก คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม และประชาสัมพันธ์ โดยบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งมี ดังนี้

(1) ประธาน

- เป็นประธานในที่ประชุมกำหนดเรื่องที่จะเข้าประชุม กำหนดแผนการประชุมเพื่อให้ได้มติ นโยบาย แผนงาน วิธีการ ขั้นตอนของการปฏิบัติงาน
- จัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกับคณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของสมาชิก
- ประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปสู่สมาชิก
- ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ปฏิบัติตามมติที่ประชุม

(2) รองประธาน

- ติดต่อประสานงาน และร่วมกับประธานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ประธาน หรือที่ประชุมกลุ่มมอบหมาย

(3) เลขานุการ

- รวบรวมเรื่องต่าง ๆ ให้ประธานกรรมการเพื่อพิจารณา หรือสั่งการให้นำเข้าที่ประชุม
- จัดทำรายงานการประชุมและจดบันทึกต่าง ๆ ในการดำเนินเงินของคณะกรรมการ

- ติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการและสมาชิก
- ปฏิบัติตามที่ประธาน หรือที่ประชุมกลุ่มมอบหมาย

(4) เกร็ดสัญญา

- จัดทำทะเบียนต่าง ๆ หลักฐานการรับ - จ่ายเงินของกลุ่ม
- ดำเนินการติดตามและควบคุมเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของกลุ่ม
- รับผิดชอบเก็บรักษาเงินของกลุ่ม
- ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ประชุมกลุ่มมอบหมาย

(5) ปฏิคม

- ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการต้อนรับ การประสานงาน การอำนวยความสะดวก การสร้างความเป็นมิตรอบอุ่นใจ การให้ความสะดวกสบาย การให้ข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติตามคำร้องขอ และการให้ความช่วยเหลือตามสมควร

- ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ประชุมกลุ่มมอบหมาย

(6) ประชาสัมพันธ์

- ติดต่อประสานงาน และเผยแพร่ข่าวสาร หรือแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติไว้แล้ว ให้คณะกรรมการกลุ่มอาชีพ สมาชิก หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

- เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคณะกรรมการหรือสมาชิกด้วยกัน กับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

- ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ประชุมกลุ่มมอบหมาย

ตำแหน่งอื่น ๆ เช่น การตลาด บัญชี ออกแบบ ฝ่ายศิลป์ ฝ่ายขาย ฝ่ายผลิต ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายรับออเดอร์ ฝ่ายแปรรูป ฝ่ายตรวจนับ ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ

ที่ปรึกษา อาจแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มอาชีพนั้น ๆ เช่น ด้านการเกษตร ด้านเคหกิจเกษตร ดานส่งเสริมอาชีพ

ก ที่ 3 : กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับกลุ่ม

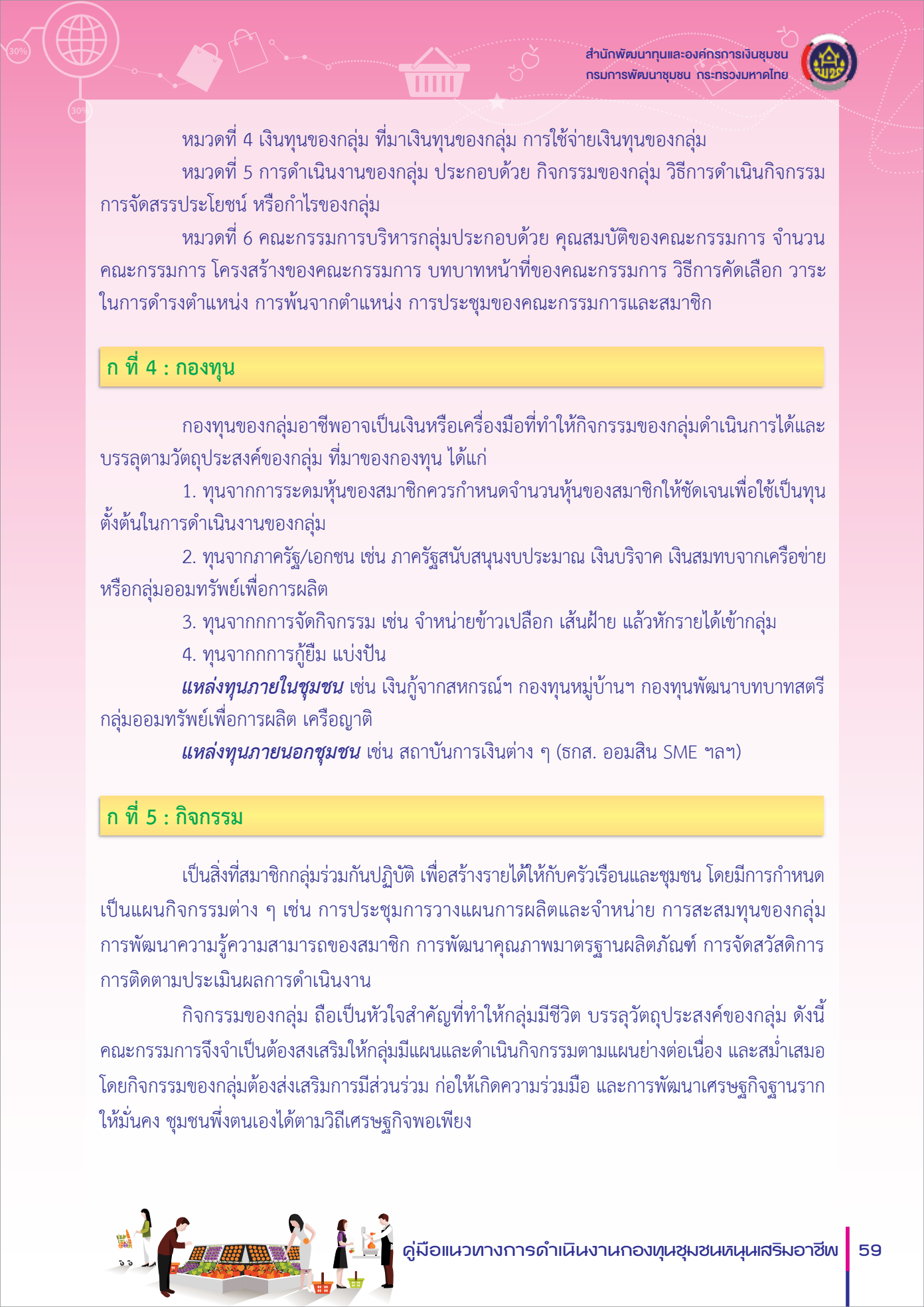
กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับกลุ่ม ควรทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการ วิธีการอาจเป็นการร่วมกันร่างขึ้นมาเอง หรืออาศัยกฎหมายอื่นมารองรับ การกำหนดสาระสำคัญในระเบียบอาจกำหนดเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

หมวดที่ 1 ข้อความทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อกลุ่ม ที่ตั้งกลุ่ม วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ

หมวดที่ 3 สมาชิกกลุ่ม ประกอบด้วย คุณสมบัติของสมาชิก การสมัครสมาชิก บทบาทหน้าที่ของสมาชิก การพ้นจากสมาชิก

หมวดที่ 4 เงินทุนของกลุ่ม ที่มาเงินทุนของกลุ่ม การใช้จ่ายเงินทุนของกลุ่ม
หมวดที่ 5 การดำเนินงานของกลุ่ม ประกอบด้วย กิจกรรมของกลุ่ม วิธีการดำเนินกิจกรรม
การจัดสรรประโยชน์ หรือกำไรของกลุ่ม

หมวดที่ 6 คณะกรรมการบริหารกลุ่มประกอบด้วย คุณสมบัติของคณะกรรมการ จำนวน
คณะกรรมการ โครงสร้างของคณะกรรมการ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ วิธีการคัดเลือก วาระ
ในการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุมของคณะกรรมการและสมาชิก

ก ที่ 4 : กองทุน

กองทุนของกลุ่มอาจเป็นเงินหรือเครื่องมือที่ทำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินการได้และ
บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ที่มาของกองทุน ได้แก่

1. ทุนจากการระดมหุ้นของสมาชิกควรกำหนดจำนวนหุ้นของสมาชิกให้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นทุน
ตั้งต้นในการดำเนินงานของกลุ่ม
2. ทุนจากภาครัฐ/เอกชน เช่น ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ เงินบริจาค เงินสมทบจากเครือข่าย
หรือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
3. ทุนจากการจัดกิจกรรม เช่น จำหน่ายข้าวเปลือก เส้นฝ้าย แล้วหักรายได้เข้ากลุ่ม
4. ทุนจากการกู้ยืม แบ่งปัน

แหล่งทุนภายในชุมชน เช่น เงินกู้จากสหกรณ์ฯ กองทุนหมู่บ้านฯ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เครือญาติ

แหล่งทุนภายนอกชุมชน เช่น สถาบันการเงินต่าง ๆ (ธกส. ออมสิน SME ฯลฯ)

ก ที่ 5 : กิจกรรม

เป็นสิ่งที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันปฏิบัติ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและชุมชน โดยมีการกำหนด
เป็นแผนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมการวางแผนการผลิตและจำหน่าย การสะสมทุนของกลุ่ม
การพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิก การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การจัดสวัสดิการ
การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

กิจกรรมของกลุ่ม ถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้กลุ่มมีชีวิต บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ดังนี้
คณะกรรมการจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้กลุ่มมีแผนและดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
โดยกิจกรรมของกลุ่มต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดความร่วมมือ และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
ให้มั่นคง ชุมชนพึ่งตนเองได้ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาในกลุ่มอาชีพ

กลุ่มอาชีพที่สามารถดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีการดำเนินกิจกรรมกลุ่มอาชีพได้อย่างยั่งยืนนั้น กลุ่มอาชีพจำเป็นต้องมีการพัฒนาในด้านต่าง อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

การบริหารจัดการ

- การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม
- การมีกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
- การแบ่งปันผลประโยชน์ของกลุ่มที่เหมาะสม เป็นธรรม และสมาชิกมีความพึงพอใจ
- การมีกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- การมีกฎระเบียบกติกาที่เป็นที่ยอมรับของทุกคน
- มีการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงาน
- มีกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย

การพัฒนาด้านการผลิต

- ปริมาณผลผลิต ผลงานได้ตามเป้าหมาย
- คุณภาพผลผลิต ผลงานได้ตามเป้าหมาย
- ความหลากหลายของผลผลิต
- การพัฒนาต่อยอดของผลผลิต

การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

- การคัดวัตถุดิบที่มีคุณภาพ คำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ
- การใช้ภูมิปัญญา/วัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เช่น การหมักโคลนผ้า
- การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และรูปแบบผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- มีการนำเทคโนโลยี/องค์ความรู้ใหม่ มาใช้ในการดำเนินงาน
- การขอเครื่องหมายรับรองคุณภาพ เช่น มผช. อย. ฮาลาล เป็นต้น

การส่งเสริมช่องทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เป็นการเปิดโอกาสในการสร้าง
การรับรู้ และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ ดังนี้

- ณ ที่ทำการกลุ่ม
- ตลาดในชุมชน
- ร้านโอท็อป
- ร้านค้าในโรงแรม/ที่พัก/แหล่งท่องเที่ยว
- ร้านจำหน่ายของฝาก/จุดพักรถนักท่องเที่ยว
- งานแสดงสินค้าของหน่วยงานราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัด ศูนย์ส่งเสริม
อุตสาหกรรม ฯลฯ

- งานแสดงสินค้าของภาคเอกชน
- การประชาสัมพันธ์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ไปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว สื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์
เฟซบุ๊ก

การจัดสรรกำไร

- การจัดสรรสวัสดิการ เช่น การจัดฌาปนกิจ ค่ารักษาพยาบาล ทุนการศึกษา จัดทำประกันชีวิต
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ซื่อและซ่อมวัสดุ อุปกรณ์
- พัฒนาสาธารณประโยชน์ เช่น พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ส่งเสริมและพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิก เช่น ศึกษาดูงาน, ให้อั้วยืมเงิน, ค่าตอบแทน
คณะกรรมการ, ค่าตอบแทนคนจำหน่ายสินค้า, สมาชิกยืมเงินเป็นทุนหมุนเวียน
- การจัดสรรเป็นทุนของกลุ่ม
- การปันผลแก่สมาชิก

บรรณานุกรม

การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ ฐานข้อมูลการเมืองการปกครองสถาบันพระปกเกล้า.

สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560 จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>

สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน. คู่มือแนวทางการจัดตั้งและพัฒนา
กลุ่มอาชีพ. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.). หลักธรรมาภิบาลของการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี Good Governance. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและ
ราชกิจจานุเบกษา, 2555.

เอกสารเผยแพร่มูลนิธิชัยพัฒนา จุดเริ่มต้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม
2561 จาก http://www.chaipat.or.th/site_content/34-13/3579-2010-10-08-05-24-39.html

MoneyHub ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. วินัยทางการเงินที่เราทุกคนสร้างได้. สืบค้นเมื่อวันที่
4 ตุลาคม 2561 จาก <https://www.krungsri.com/bank/th/plearn-plearn/we-can-create-financial.html>

Am2b Marketing กลยุทธ์ เพิ่มยอดขาย อย่างไรให้ได้ผลกำไรสูงสุด. สืบค้นเมื่อวันที่
12 ตุลาคม 2561 จาก <https://www.am2bmarketing.co.th/content-marketing-article/increase-sales/>

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ หลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๐๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๐๘, ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๐๙

